

REPUBLIKA HRVATSKA

VUKOVARSKO-SRIJEMSKA ŽUPANIJA
Upravni odjel za poljoprivredu

Informacija o ostvarenjima biljne proizvodnje u 2020. godini

U Vinkovcima, ožujak 2021.

1. SADRŽAJ

1. Sadržaj.....	2
2. Uvod	3
3. Ratarska proizvodnja	9
4. Povrtlarska proizvodnja.....	17
5. Voćarska proizvodnja.....	19
6. Vinogradarska proizvodnja	23
7. Jesenska sjetva 2020. godine	31
8. Prirodne nepogode u 2020. godini	32
9. Prenamjena poljoprivrednog zemljišta.....	34

2. UVOD

Na području Vukovarsko-srijemske županije nalaze se 84 naseljena mjesta koja su u organizacijskom pogledu grupirana u 5 gradova i 26 općina.

Ukupne površine Vukovarsko - srijemske županije iznose 244.775 hektara dok na poljoprivredne površine otpada 148.886 hektara od čega se 93,01 % odnosi na oranice, 2,90 % na pašnjake, 0,65 % na livade, te 1,38 % na vinograde i 1,72 % na voćnjake.

Na području Županije ukupno je izdvojeno 14 tipova tala, od čega 6 pripada automorfnim, a 8 hidromorfnim tlima. Od ukupnih poljoprivrednih površina automorfna tla zauzimaju 45,4 % , a hidromorfna tla 54,6 %.

Struktura ukupnih površina prema načinu korištenja prostora raspoređena je na slijedeći način :

- Poljoprivredne površine 66,56 %
- Npoljoprivredne površine 33,44 % od čega su:
 - a) šume 27,12 %
 - b) vodene površine 1,08 %
 - c) naselja 5,24 %

Prostor županije karakterizira umjereno kontinentalna klima s osnovnim obilježjima sunčanih i vrućih ljeta, te, u pravilu, hladnih zima sa snijegom. Kako se u zadnje vrijeme primjećuju sve veće amplitude, može se reći da je termin umjereno kontinentalne klime upitan.

Srednja godišnja temperatura zraka iznosi oko 11 ° C, dok srednje godišnje padaline variraju od istoka prema zapadu, a kreću se oko 650 mm. Srednja godišnja relativna vlaga zraka je 79 %. Na području ove županije male su visinske razlike tako da je najviša kота Čukala kod Iloka s 294 m nadmorske visine, a najniža u Spačvanskom bazenu sa 78 m nadmorske visine.

Što se tiče površina po katastarskim kulturama, može se reći da one ne odstupaju značajno u svojim okvirima, a to znači da nema većih promjena unutar pojedine katastarske kulture. Ako i bude promjena, onda se one odnose na smanjenje površina pod livadama, pašnjacima i trsticima jer se privode kulturi odnosno intenzivnoj obradi. U okviru voćarske i vinogradarske proizvodnje nema značajnih promjena kao niti kod oranica tako da se ukupna poljoprivredna proizvodnja obavlja na već zadanim poljoprivrednim površinama kojima se može intenzivno gospodariti.

Poljoprivredne kulture koje su najprisutnije u poljoprivrednoj proizvodnji su slijedeće: kukuruz, pšenica, soja, šećerna repa, suncokret, uljana repica, ječam, zob, krumpir, krmne kulture i povrće. Zastupljenost poljoprivrednih kultura na poljoprivrednim površinama, odnosno koliko će čega biti zasijano ovisi o više čimbenika, prvenstveno o tržištu – cijeni proizvoda, organiziranosti otkupa i rokovima plaćanja, plodoredu i tradicionalnoj zastupljenosti pojedinih kultura.

U zadnje vrijeme primjećuje se pojava novih kultura koje nisu bile prisutne na ovim područjima poput šparoge, batata, nasada aronije, kupine i drugih čiji je osnovni razlog zasnivanja veći i stabilniji dohodak te potražnja na tržištu.

Ovdje je potrebno još spomenuti i pojavu zasnivanja nasada drvenastih kultura kratke ophodnje koje imaju za funkciju proizvodnju biomase koja se u energanama koristi za proizvodnju električne energije ili proizvodnju peleta.

Pregled površina prema katastarskim kulturama u Vukovarsko-srijemskoj županiji

red br.	grad – općine	ukupna površina	Površina po katastarskim kulturama u ha								
			oranice	voćnjaci	vinogradi	livade	pašnjaci	ukupno polj. zemljište	šume	trstici	neplodno
			ha (3)	ha (4)	ha (5)	ha (6)	ha (7)	ha (8)	ha (9)	ha (10)	ha (11)
1.	VUKOVAR	10.019	5.741	75	295	26	280	6.417	1.300	63	2.239
2.	VINKOVCI	9.421	4.610	108	20	49	35	4.822	2.629	0	1.970
3.	ŽUPANJA	5.005	2.366	34	0	20	113	2.533	1.459	0	1.013
4.	ILOK	12.893	6.059	156	1.207	79	490	7.990	3.297	21	1.585
5.	OTOK	13.615	6.048	49	0	15	176	6.288	6.243	0	1.084
6.	ANDRIJAŠEVCI	3.962	2.670	57	2	1	4	2.734	755	0	473
7.	BABINA GREDA	8.017	4.832	128	0	165	351	5.476	1.428	0	1.113
8.	BOROVO	2.813	1.769	22	28	0	197	2.016	274	0	522
9.	BOGDANOVCI	5.175	4.149	63	41	5	147	4.406	431	17	321
10.	BOŠNJACI	9.496	4.793	72	0	33	79	4.978	3.589	0	929
11.	CERNA	6.925	3.557	30	0	98	47	3.732	2.496	0	697
12.	DRENOVCI	20.002	9.180	78	0	36	240	9.534	8.564	0	1.904
13.	GRADIŠTE	5.761	3.618	91	1	53	47	3.810	1.376	0	576
14.	GUNJA	3.105	1.757	18	0	34	21	1.830	680	0	595
15.	IVANKOVO	10.343	6.715	593	13	52	114	7.487	1.854	8	994
16.	JARMINA	1.294	1.032	108	4	0	11	1.155	0	0	139
17.	MARKUŠICA	7.345	6.087	63	3	54	254	6.462	331	14	538
18.	LOVAS	4.252	3.159	44	168	0	131	3.502	239	3	507
19.	NEGOSLAVCI	2.121	1.845	15	10	0	19	1.889	9	64	159
20.	NIJEMCI	22.469	9.760	102	32	14	105	10.013	10.715	0	1741
21.	NUŠTAR	4.335	3.408	87	17	27	37	3.576	271	33	456
22.	PRIVLAKA	5.241	2.928	13	0	3	34	2.978	1.875	0	388
23.	S. JANKOVCI	9.516	6.010	29	24	26	106	6.195	2.675	0	743
24.	S. MIKANOVC	5.450	2.171	52	10	7	166	2.406	2.675	0	369
25.	ŠTITAR	4.012	1.841	46	0	74	177	2.138	1.310	0	564
26.	TOMPOJEVCI	7.216	5.190	35	50	0	77	4.820	1.189	237	438
27.	TORDINCI	5.016	3.855	14	14	0	108	3.991	528	0	496
28.	TOVARNIK	6.456	5.377	88	48	25	79	5.617	302	6	531
29.	TRPINJA	12.275	10.431	109	42	17	413	11.012	340	0	923
30.	VODINCI	2.127	1.399	70	6	1	41	1.518	420	0	188
31.	VRBANJA	19.098	7.434	43	0	16	68	7.561	10.246	45	1.246
	UKUPNO	244.775	139.789	2.493	2.036	931	4.169	148.886	69.404	511	25.441

Izvor: DGU, Područni ured za katastar Vukovar

Nakon prikaza Područnog ureda za katastar Vukovar slijedi Pregled površina ARKOD-a po općinama/gradovima i vrsti uporabe poljoprivrednog zemljišta u Vukovarsko-srijemskoj županiji za 2020.godinu.Za primijetiti je značajna razlika u površinama poljoprivrednog zemljišta evidentirana u katastru (148.886 ha) u odnosu na onu u ARKOD-u (131.118 ha) koja se ujedno nalazi u sustavu potpora Agencije za plaćanje u poljoprivredi. Ta razlika od 17.768 ha poljoprivrednog zemljišta se odnosi na ono poljoprivredno zemljište za koje se ne zna korisnik odnosno nisu sređeni vlasnički odnosi pa se ne može upisati u ARKOD sustav Agencije za plaćanje u poljoprivredi i za takvo poljoprivredno zemljište se ne mogu ostvariti potpore. To je jedan od većih problema koji bi se u narednom periodu trebao riješiti sređivanjem odnosno usklađivanjem podataka između gruntovnice i katastra. U ove površine sigurno se ubrajaju i vrtovi i okućnice koje su jako male i pravilu se obrađuju, ali se ne unose u Upisnik odnosno u ARKOD sustav Agencije za plaćanje u poljoprivredi.

Pregled površina ARKOD-a po općinama/gradovima i vrsti uporabe poljoprivrednog zemljišta u Vukovarsko-srijemskoj županiji za 2020.godinu

red br.	grad / općina	ukupna površina	Površina u ha											
			oranica	staklenik na oranici	livada	pašnjak	vinogradi	iskršeni vinogradi	voćnjak	kulture kratke ophodnje	rasadnik	mješoviti	ostale vrste	privremeno
1.	VUKOVAR	5.472,28	5.211,26	0,33	0,64	0	140,92	0	117,52	0	0	0,60	0,59	0,42
2.	VINKOVCI	3.943,19	3.644,39	0,62	5,11	4,95	0,74	0	286,78	0	0	0,13	0,30	0,16
3.	ŽUPANJA	2.011,31	1.954,67	0,74	8,54	7,18	0	0	39,66	0	0	0,19	0,33	0
4.	ILOK	6.234,41	4.721,63	0,40	7,04	11,51	1.341,3	23,94	120,66	0	3,35	2,35	0	2,23
5.	OTOK	5.579,97	5.512,02	0,28	0,88	1,36	0	0	64,37	0	0	0	1,06	0
6.	ANDRIJAŠEVCI	2.388,19	2.362,36	0,07	1,02	0,55	0	0	24,13	0	0	0	0,06	0
7.	BABINA GREDA	4.311,42	4.026,47	0,11	141,57	93,39	0	0	49,48	0	0	0,07	0,34	0
8.	BOROVO	1.728,13	1.578,62	0,20	0,28	133,62	0,29	0	14,97	0	0	0	0	0,16
9.	BOGDANOVCI	3.865,09	3.784,23	0,03	0,12	1,80	0,79	0	76,99	0	0	0,97	0,09	0,08
10.	BOŠNJACI	4.438,74	4.371,41	5,37	4,04	2,30	0	0	53,29	0,59	0	0	1,74	0
11.	CERNA	3.379,47	3.331,78	1,12	2,87	0,22	0	0	42,86	0	0	0	0,52	0,10
12.	DRENOVCI	8.318,74	8.137,48	0,15	2,13	5,16	0	0	172,96	0	0	0	0,55	0,31
13.	GRADIŠTE	3.461,21	3.367,71	0,28	18,97	6,95	0,13	0	51,28	0	13,28	0	2,61	0
14.	GUNJA	1.502,83	1.491,99	0,21	1,88	2,58	0	0	6,17	0	0	0	0	0
15.	IVANKOVO	6.754,36	6.358,13	6,76	3,3	27,3	1,22	0	356,85	0	0	0	0,61	0,17
16.	JARMINA	918,97	811,01	0,19	0,42	0	4,86	0	102,49	0	0	0	0	0
17.	MARKUŠICA	5.690,81	5.576,55	0,04	5,72	15,11	0,38	0	71,12	0	0	0	3,82	18,07
18.	LOVAS	3.189,8	3.001,98	0,02	4,13	6,56	96,04	0	80,74	0	0	0,23	0,09	0
19.	NEGOSLAVCI	1.769,77	1.765,02	0,22	0	0	0,04	0	4,38	0	0	0,12	0	0
20.	NIJEMCI	9.089,89	9.027,33	0,54	3,00	21,81	0,31	0	36,0	0	0	0,39	0,37	0,14
21.	NUŠTAR	2.985,51	2.925,81	0,05	1,39	6,66	2,06	0	49,42	0	0	0,00	0,12	0
22.	PRIVLAKA	2.745,93	2.732,50	0,51	0	0	0	0	12,41	0	0	0,51	0	0
23.	S. JANKOVCI	5.576,54	5.534,17	0,35	0,44	1,00	0,30	0	40,20	0	0	0,08	0	0
24.	S. MIKANOVCI	1.928,24	1.810,08	0,14	4,37	91,76	0,31	0	19,19	0	0	0	0,21	2,18
25.	ŠTITAR	1.483,29	1.342,38	0,09	18,09	106,66	0	0	15,93	0	0	0	0,13	0
26.	TOMPOJEVCI	5.021,76	4.958,11	0,28	1,37	0,09	2,76	0,56	58,03	0	0	0,06	0	0,50
27.	TORDINCI	3.613,52	3.532,02	0,02	0,08	57,65	0,35	0	22,45	0,57	0	0	0	0,37
28.	TOVARNIK	5.345,27	5.222,09	0,21	0	0,20	13,92	0	108,37	0	0	0,23	0,25	0
29.	TRPINJA	10.052,66	9.888,31	1,08	1,27	111,10	45,73	0	0	0	1,88	0,66	2,63	0
30.	VOĐINCI	1.286,47	1.148,53	0,15	0,40	29,32	1,33	0	105,92	0	0	0	0,82	0
31.	VRBANJA	7.030,46	6.970,46	0,05	2,52	1,66	0	0	54,31	0	0	0,39	0,99	0,08
	UKUPNO	131.118,21	126.100,51	20,61	241,59	748,45	1.608,03	24,50	2.304,68	1,16	18,50	6,99	18,22	24,96

Izvor: Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju

Prema važećoj zakonskoj regulativi poljoprivredni proizvođači koji se bave poljoprivrednom proizvodnjom mogu se registrirati kao: obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo, obrt, trgovačko društvo, zadruga ili ostali oblici.

Da bi se ostvarila prava na državne potpore i potpore definirane EU direktivama poljoprivredni proizvođači se moraju upisati u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava u Agenciji za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju. Upisom u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava stječu pravo na nacionalna plaćanja kao i na plaćanja iz EU fondova. U Vukovarsko-srijemskoj županiji u 2020. godini bilo je upisano 7.533 poljoprivredna gospodarstva.

Broj poljoprivrednih gospodarstava prema tipu

POLJOPRIVREDNA GOSPODARSTVA	2011. GODINA	2012. GODINA	2013. GODINA	2014. GODINA	2015. GODINA	2016. GODINA	2017. GODINA	2018. GODINA	2019. GODINA	2020. GOD.
OBITELJSKO GOSPODARSTVO	9.548	9.279	9.207	9.167	7.418	7.124	6.870	6.988	7.057	7.048
OBRT	369	351	349	301	268	256	256	267	274	292
TRGOVAČKO DRUŠTVO	150	159	163	143	122	116	121	124	135	147
ZADRUGA	63	63	62	50	37	37	35	33	34	33
OSTALI	16	14	14	14	13	13	13	12	13	13
UKUPNO	10.146	9.866	9.795	9.675	7.858	7.546	7.295	7.424	7.513	7.533

Izvor: Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju

Iz prethodno prikazane tablice vidljivo je da se u zadnjih pet godina trend smanjenja PG-a stabilizirao, odnosno da nema značajnijih pomaka odnosno smanjenja svih tipova poljoprivrednih gospodarstava. Najveća promjena se dogodila 2014./2015. kada je broj PG-a smanjen za 1.750 (to je gotovo 20 %) tako da je u tom periodu ugašeno najviše OPG-a. U istom periodu je došlo do stabiliziranja broja obrta, trgovačkih društava i zadruga, tako da ni tu nema značajnijih promjena. Sve navedeno ukazuje da nam je organiziranost poljoprivrednih proizvođača još uvijek na lošoj razini pogotovo ako znamo da je uspješna poljoprivredna proizvodnja u zemljama našeg okruženja utemeljena na jakom i stabilnom sektorskom udruživanju. Nedvojbeno je potreba konkretnijih i učestalijih aktivnosti kroz nacionalne mjere poljoprivredne politike po pitanju poticanja udruživanja u razne organizacijske oblike, a zadnji uspješni pokušaji osnivanja Proizvođačkih organizacija i kandidatura na Mjeru 9. Programa ruralnoga razvoja RH 2014.- 2020. daju nadu malim PG.

Tragom prethodno navedenog mora se reći da nam je do sada izostajao primjeren pristup rješavanju problema krovne organizacije, a to je Hrvatska poljoprivredna komora. Njezino postojanje i misija je definirano Zakonom o Hrvatskoj poljoprivrednoj komori koji je objavljen u srpnju 2018. godine tako da ćemo se ukratko osvrnuti na njezin dosadašnji rad i napravljene izmjene u Zakonu.

Naime, HPK je osnovana 2009. godine, a članstvo je najprije bilo obvezno za sva poljoprivredna gospodarstva, fizičke i prave osobe upisane u Upisnik poljoprivrednika. Međutim, izmjenama Zakona o HPK 2012. godine ukinuto je obvezno i uvedeno dobrovoljno članstvo. To je rezultiralo raspadom cjelokupnog sustava Komore i samog članstva. Tada je Komora brojala oko tisuću članova od ukupno upisanih više od 164 tisuće poljoprivrednih gospodarstava. To naravno nije predstavljalo pravu vjerodostojnost i transparentnost krovne institucije poljoprivrednih proizvođača koja je ujedno i članica krovne EU asocijacije poljoprivrednika Copa & Cogeca. Cilj novog zakona je da se kroz obvezno članstvo (što je i učinjeno u Zakonu) obuhvati što je moguće više poljoprivrednih proizvođača u sustav HPK kako bi ona na najbolji mogući način zastupala interese samih poljoprivrednih proizvođača u kreiranju javnih politika vezanih uz poljoprivredu i ruralni razvoj, kako na nacionalnoj tako i na međunarodnoj razini.

Novim zakonom uređuje se status, ustroj, poslovi i zadatci, članstvo i način financiranja HPK, a njime se želi ojačati utjecaj i tržišna pozicija malih i srednjih poljoprivrednih gospodarstava pogotovo OPG-a. Uz obaveznu članarinu, zakon predviđa da se Komora može financirati i sredstvima ostvarenim obavljanjem vlastite djelatnosti, sredstvima državnog proračuna te od izvanrednih prihoda (darovi, donacije, sponzorstva i dr.). Maksimalan iznos članarine ne smije prelaziti šest kuna mjesečno, što znači da godišnje može iznositi maksimalno 72 kune. Prema predviđenom broju potencijalnih članova, procjenjuje se da će godišnji prihod od članarina iznositi 7,5 milijuna kuna.

U državnom proračunu za 2018. bilo je predviđeno financiranje Komore u iznosu od 300.000 kuna da bi se osigurao njezin nesmetan rad do stupanja na snagu zakona o HPK, od kada će se Komora financirati isključivo iz vlastitih sredstava.

Inače, u Upisnik poljoprivrednika koji vodi Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju upisano je oko 165.000 Poljoprivrednih gospodarstava, od čega je prema organizacijskom obliku obavljanja djelatnosti poljoprivrede upisano oko 160.000 OPG-a, a preostalih 5.000 su trgovačkih društava, obrti, zadruge i ostali oblici pravnih osoba.

Na kraju treba reći da je u prelaznim i završnim odredbama zakona navedeno da je Komora dužna uskladiti Statut i druge akte u skladu sa Zakonom u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu Zakona te provesti izbore za tijela iz članka 9. stavak 1. Zakona najkasnije do 31. prosinca 2018. godine.

Prema dobivenim informacijama od strane predstavnika Hrvatske poljoprivredne komore, Statut i drugi akti Komore su usklađeni sa Zakonom, ali se ne primjenjuje naplata obavezne članarine tako da u 2019. i 2020. godini nije naplaćena niti jedna članarina. Razlog tome navodi se da Agencija za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju nije još dostavila spisak upisanih OPG-a u Upisnik Obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava sukladno Zakonu o obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima. Ova činjenica nam govori da se zakon samo djelomično provodi, da se obavezne članarine ne ubiru, a samim tim nema niti sredstava za redovan rad i funkcioniranje minimalnog hladnog pogona Komore. Za sada se djelatnici financiraju iz prijavljenih EU projekata što je nedostavno i kratkoročno tako da se slobodno može reći da su u velikim problemima ako se ubrzo nešto značajnije ne promjeni odnos resornog ministarstva prema ovoj krovnoj organizaciji poljoprivrednika.

Kako Agencija za plaćanje u poljoprivredi ribarstvu i ruralnom razvoju vodi evidenciju odnosno upisnik poljoprivrednih gospodarstava, tako smo od nje i zatražili podatke o broju PG-a i površinama koje obrađuju. U zadnje četiri godine ta evidencija je razvrstana u šest kategorija, a slijedom toga možemo ih grupirati u pet značajnih grupacija.

Prva grupacija obuhvaća PG bez zemlje s 7,70 %-tnim udjelom u ukupnom broju PG-a. Tu je zabilježeno značajno smanjenje broja PG-a u odnosu na 2014/2015. godinu, a pogotovo u odnosu na 2010. kada je udio istih iznosio čak 33 % (tad je funkcionirao sustav dohodovne potpore). Ova kategorija poljoprivrednih gospodarstava se u 2020. smanjila za 32 PG-a u odnosu na 2019., ali je ostala u nekim stabilnijim okvirima. Tako da možemo reći da se taj broj kreće od 500 – 600 PG-ova. Takva poljoprivredna gospodarstva ne vrednuju se kroz Program ruralnog razvoja Republike Hrvatske 2014. – 2020., odnosno opseg proizvodnje takvih PG-a ne odgovara traženim uvjetima za ostvarenje Mjera ruralnog razvoja, tako da više ne postoji razlog za njihovo postojanje, osim kada dolazi do cijepanja većih PG-a radi prilagodbe uvjetima raznih natječaja Mjera RR-a.

Druga grupacija obuhvaća poljoprivredna gospodarstva od 0 do 20 hektara gdje 73,42 % poljoprivrednih gospodarstava obrađuje 21,07 % poljoprivrednog zemljišta. To su pretežno mješovita gospodarstva koja su samo djelomice orijentirana na tržišnu proizvodnju, a to znači da imaju više organiziranih proizvodnji na gospodarstvu (ratarstvo, stočarstvo, povrtlarstvo ili voćarstvo i prerada,...). Takva gospodarstva teško opstaju samo na vlastitoj proizvodnji, a da nemaju pokojeg člana uposlenog izvan sektora poljoprivrede. To znači da moraju biti fleksibilna, ostvarivati dohodak iz više sektora, a održiva su samo u ovoj kombinaciji ili u maksimalnoj specijalizaciji na vrlo dohodovnim i radno intenzivnim proizvodnjama.

Broj poljoprivrednih gospodarstava u VSŽ prema veličini u ha

2010	bez zemlje	0-1 ha	1-3 ha	3-5 ha	5-10 ha	10-50 ha	iznad 50	ukupno
broj PG	2.771	2.058	1.297	1.038	1.370	1.669	343	10.576
%	27 %	19%	12%	10 %	13 %	16 %	3 %	100 %
ha	0	879	2.305	3.807	9.932	41.441	68.604	126.968
%	0	0,7%	1,8 %	3 %	7,8 %	35,7 %	54 %	100 %
2011.	bez zemlje	0-1 ha	1-3 ha	3-5 ha	5-10 ha	10-50 ha	iznad 50	ukupno
broj PG	3.301	1.166	1.201	922	1.308	1.739	502	10.146
%	33 %	11 %	12 %	9 %	13 %	18 %	5 %	100 %
ha	0	570	2.290	3.614	9.528	40.038	70.343	126.383
%	0	0,5 %	2 %	3 %	8 %	32%	55 %	100 %
2012.	bez zemlje	0-1 ha	1-3 ha	3-5 ha	5-10 ha	10-50 ha	iznad 50	ukupno
broj PG	3.164	1.107	1.174	913	1.269	1.706	533	9.866
%	32%	11%	12%	9%	13%	17%	6%	100%
2013.	bez zemlje	0-1 ha	1-3 ha	3-5 ha	5-10 ha	10-50 ha	iznad 50	ukupno
broj PG	2.571	1.677	1.289	930	1.273	1.637	418	9.795
%	26%	17%	13%	10%	13%	17%	4%	100%
ha	0	455	3.234	3.518	9.793	39.601	70.391	126.992
%	0	0,4 %	2,5%	2,8 %	7,8%	31,1%	55,4%	100%
2014.	bez zemlje	0-1 ha	1-3 ha	3-5 ha	5-10 ha	10-50 ha	iznad 50	ukupno
broj PG	2.513	1.662	1.313	904	1.268	1.578	437	9.675
%	26%	17%	14%	9%	13%	16%	5%	100%
ha	0	641	2.466	3.561	9.531	37.570	68.675	122.444
%	0	0,5%	2,0%	2,9%	7,8% ⁶	30,7%	56,1%	100%
2015.	bez zemlje	< 3 ha	3-20 ha	20-100	100-1.500	> 1.500 ha	ukupno	
broj PG	1.078	2.343	3.045	1.210	179	3	7.858	
%	13,72%	29,82%	38,75%	15,39%	2,28%	0,04%	100%	
ha	0	2.872	24.862	53.487	33.441	14.613	129.275	
%	0	2,20%	19,08%	41,06%	26,44%	11,22%	100%	
2016.	bez zemlje	< 3 ha	3-20 ha	20-100	100-1.500 ha	> 1.500 ha	ukupno	
broj PG	493	2.756	3.024	1.126	144	3	7.546	
%	6,53	36,52	40,07	14,92	1,91	0,04	100	
ha	0	3.078	24.244	48.294	27.652	15.405	129.164	
%	0	2,59	20,43	40,70	23,30	12,98	100	
2017.	bez zemlje	< 3 ha	3-20 ha	20-100	100-1.500 ha	> 1.500 ha	ukupno	
broj PG	406	3.368	2.117	1.217	184	3	7.295	
%	5,57	46,17	28,02	16,68	2,52	0,04	100	
ha	-	6.097	21.041	53.580	33.542	15.045	129.735	
%	-	5,03	16,22	41,30	25,58	11,87	100	
2018.	bez zemlje	< 3 ha	3-20 ha	20-100	100-1.500 ha	> 1.500 ha	ukupno	
Broj PG	495	2.487	3.028	1.231	180	3	7.424	
%	6,67	33,50	40,79	16,58	2,42	0,04	100	
ha	-	2.905	24.525	54.057	33.692	14.679	129.858	
%	-	2,24	18,89	41,63	25,94	11,30	100	
2019.	bez zemlje	< 3 ha	3-20 ha	20-100	100-1.500 ha	> 1.500 ha	ukupno	
Broj PG	612	2.486	3.021	1.212	179	3	7.513	
%	8,14	33,09	40,22	16,13	2,38	0,04	100	
ha	-	2.900	24.548	53.409	33.878	14.660	129.395	
%	-	2,24	18,97	41,28	26,18	11,33	100	
2020.	bez zemlje	< 3 ha	3-20 ha	20-100	100-1.500 ha	> 1.500 ha	ukupno	
Broj PG	580	2.490	3.041	1.240	179	3	7.533	
%	7,70	33,05	40,37	16,46	2,38	0,04	100	
ha	-	2.901	24.598	54.358	33.993	14.650	130.500	
%	-	2,22	18,85	41,65	26,05	11,23	100	

Izvor: Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju

Treća grupacija obuhvaća poljoprivredna gospodarstva od 20 do 100 hektara gdje 16,46 % poljoprivrednih gospodarstava obrađuje 41,65 % poljoprivrednog zemljišta. To su pretežito specijalizirana gospodarstva s kombiniranim proizvodnjama (ratarstvo, stočarstvo povrćarstvo i voćarstvo) čija je osnovna djelatnost poljoprivreda. Oni su se profilirali u subjekte koji planski proizvode i orijentirani su na tržišnu proizvodnju. U okviru svog poslovanja kombiniraju više oblika proizvodnje što uključuje različite prerade i skladištenja, te ugovaraju svoju proizvodnju s poznatim kupcem i nedvojbeno se lakše snalaze na tržištu.

Četvrta grupacija su poljoprivredna gospodarstva od 100 do 1.500 hektara gdje 2,38 % poljoprivrednih gospodarstava obrađuje 26,05 % poljoprivrednog zemljišta. Takva su gospodarstva pretežno specijalizirana za ratarsku proizvodnju uz koju nerijetko vežu i ostale proizvodnje radi boljeg iskorištenja radne snage, poljoprivrednog zemljišta i gospodarskih objekata za koju su se morala opremiti s modernom i sofisticiranom mehanizacijom i opremom radi pravovremene i kvalitetne obrade svojih površina.

Peta grupacija obuhvaća poljoprivredna gospodarstva s više od 1.500 ha a njih je samo 3 i obrađuju 11,23 % od ukupnog poljoprivrednog zemljišta VSŽ. Ta poljoprivredna gospodarstva su u pravilu velike tvrtke nastale nakon provedene pretvorbe i privatizacije nakon koje su preuzele obrađivati poljoprivredno zemljište kupljenih PIK-ova i organizacijski posluju kao zasebne tvrtke.

Ono što je pozitivno u primjeni i razvoju poljoprivredne politike je činjenica da ipak ima pokazatelja koji upućuju na okrupnjavanja posjeda i sve veću orijentaciju prema specijaliziranim i organiziranim proizvodnjama (poput šećerne repe, pivarskog ječma, konoplje, itd.) čije se proizvodnje ugovaraju s unaprijed poznatim otkupnim cijenama. Međutim, ostaje i dalje ozbiljan problem većih posjednika zemlje koji isključivo proizvode za tržište koje je svake godine sve nestabilnije i nesigurnije (niske i nestabilne cijene), a nemaju neke vlastite preradbene kapacitete pa ni viziju u kojem smjeru bi trebali ići kada pričamo o stvaranju dodanih vrijednosti jer na ovaj način i dalje ostajemo samo sirovinsko područje s dostatnim skladišnim kapacitetima.

3. RATARSKA PROIZVODNJA

Uz dosljednu primjenu svih agrotehničkih mjera, najznačajniji faktor uspješnosti poljoprivredne proizvodnje na otvorenom su klimatski uvjeti koji vladaju tijekom vegetacije, a i tijekom stadija mirovanja što znači da se isti smatraju presudnim za ostvarenje visokih i stabilnih prinosa odnosno cjelokupne biljne proizvodnje. Pored temperatura koje u našim klimatskim uvjetima često budu ekstremne te na taj način negativno utječu na ostvarenje prinosa, količina padalina i njezin raspored tijekom vegetacijskog razdoblja je najvažniji čimbenik koji određuje stabilne i visoke prinose. Svaka ekstremna odstupanja prethodno nabrojanih čimbenika dovode do smanjenja prinosa, a u nekim slučajevima i do prirodnih nepogoda kada prinosi padaju čak 50-80 %.

U tablici koja slijedi prikazani su količina i raspored padalina po mjesecima u zadnjih 10 godina i iz koje se mogu izvući zaključci o pojedinim proizvodnim godinama za ukupnu biljnu proizvodnju. Moramo ovdje naglasiti da prikazane količine padalina po mjesecima ne moraju dati pravu sliku jer ista količina može biti čak i pravilno raspoređena unutar mjeseca, a može pasti i u samo jednom danu ili u samo nekoliko sati, tako da su ovo samo orijentacijski pokazatelji i iz njih se može vidjeti mjesečni raspored padalina za pojedinu godinu i odstupanje od višegodišnjih prosjeka.

Analiza priložene tablice gdje su padaline praćene na godišnjoj razini, ali po mjesecima temeljit će se na uspoređivanju padalina u 2020. s desetgodišnjim prosjekom. Vegetacijska 2020. godina po količini padalina je u okviru višegodišnjeg prosjeka. Što se tiče rasporeda po mjesecima vidjet ćemo da su prvih 5 mjeseci imali padaline ispod prosjeka za

taj period i nisu značajno utjecali na stvaranje zaliha zimske i proljetne vlage, a ujedno nisu bitno utjecale na proljetnu sjetvu. Ove količine padalina nisu prouzročile značajne probleme u samoj sjetvi i nicanju gotovo svih proljetnih kultura.

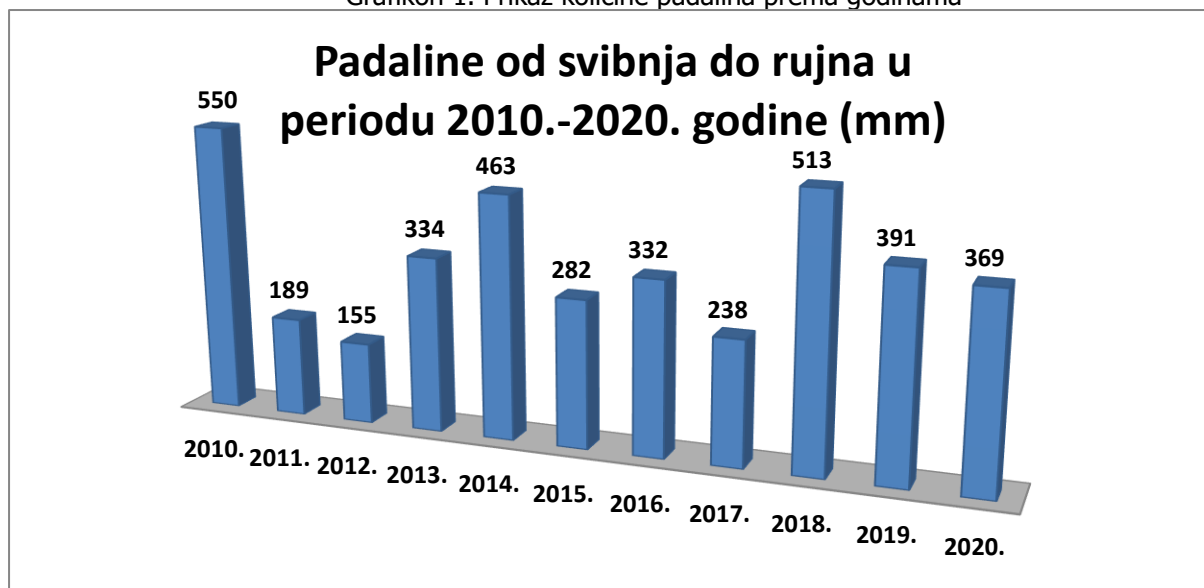
Padaline po izvješćima DHMZ - Gradište

mj.	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	prosjeak (mm)
1	74,9	36,8	32,4	70,00	29	69	71	27	62	44	17	48,46
2	67,8	30,1	50,7	57,9	35	70,3	71,2	46	66	24	39,9	50,80
3	50,3	25,3	2,8	84,3	34	45,9	71	44,6	77	20	35,2	44,58
4	51,3	14,7	89,9	40,6	85,6	24,3	57,6	67,7	30	97	16,7	52,30
5	98,8	47,8	75,9	117,9	165,1	98,7	29,9	43,1	53	113	76,2	83,58
6	215,7	37,3	39,3	50,6	34,7	25,8	43,7	41,4	258	94	113,1	86,69
7	71,1	84,1	16,0	45,3	87	9,5	112,0	70,7	88	87	72,3	67,54
8	79,8	3,8	2,9	36,8	81,7	45,2	51,1	16,5	54	37	86,2	45
9	84,0	16,2	21,4	83,2	95,2	102,7	95,3	66,3	60	60	21,2	64,13
10	58,9	28,6	61,9	62,5	6,1	89,9	60,6	56,3	24	26	81,7	50,59
11	66,1	4,5	45,4	56,8	7,9	57,0	69,3	42,8	41	66	20,2	43,36
12	72,0	63,4	91,3	36,0	75,5	1,8	2,2	47,0	40	51	85,7	51,44
Σ	991,3	392,6	529,9	741,9	736,8	640,1	734,9	569,4	853	719	665,4	688,57

Iznad prosječne padaline su zabilježene u 6., 7. i 8. mjesecu i to u tako dobrom rasporedu da nisu stvorile nikakve probleme, a to znači da nije bilo zaostalih površinskih voda u depresijama. Ova količina padalina je bila dostatna da se u nižim dijelovima tla sačuva vlaga kada je gotovo svim biljnim kulturama najpotrebnija. Takvi povoljni uvjeti su se pozitivno odrazili na gotovo sve kulture koje su u tom periodu dozrijevale, a koje su po prinosisima ostvarile jako dobre rezultate. S druge strane period s iznadprosječnim padalinama i dosta visokim temperaturama nije zasmetao dozrijevanju žitarica i uljane repice čija žetva je obavljena u optimalnom roku i bez većih zastoja i problema.

Za preostale kulture na poljima to je bio najznačajniji period u kom su i najpotrebnije dobro raspoređene padaline i po količini i po vremenu tako da su na taj način stvoreni gotovo idealni uvjeti za ostvarenje rekordnih prinosa za sve kulture koje u tom periodu nalijevaju zrno ili povećavaju biljnu masu.

Grafikon 1. Prikaz količine padalina prema godinama

Deveti mjesec, što se tiče padalina nije se uklopio u višegodišnji prosjek nego je bilo značajno manje padalina, ali tada padaline i nisu više tako presudne jer gotovo sve kulture koje su na polju završavaju svoje faze zriobe, a elementi prinosa su već odavno formirani.

Klimatski uvjeti u 9.,10. i 11. mjesecu su bili gotovo idealni za skidanje ratarskih kultura i može se reći da je jesen bila jako povoljna za vršidbu suncokreta,soje i kukuruza. Vlaga su bile zadovoljavajuće tako da svi oni koji su vodili računa o vremenu skidanja svojih kultura nisu morali imati dodatne troškove sušenja što je značajno utjecalo na ostvarivanje njihovog dohotka. Vršidba kukuruza je bila uobičajena, što znači da je njeno vrijeme skidanja ovisilo o FAO grupama, a ne o klimatskim uvjetima tako da je na kraju obavljena u zadovoljavajućim uvjetima i što je najvažnije bez pojave aflatoksina.

Šećerna repa 2020. godine dala je iznadprosječne prinose u usporedbi s prethodnim godinama i iznosili su oko 68,00 tona po hektaru. No u usporedbi s 2016. kada je prosječni prinos bio 74,00 tone po hektaru može se reći da je zadovoljavajući. Kampanja šećerne repe koja podrazumijeva vađenje i preradu šećerne repe je i ove godine protekla bez značajnijih poteškoća tako da je sav korijen šećerne repe prerađen u najboljim uvjetima i uz najmanje gubitke.

Ono što treba napomenuti je to da se površine pod šećernom repom stalno smanjuju, a jedan od glavnih razloga je cijena otkupa i način obračuna prema digestiji s kojim proizvođači nisu bili zadovoljni. Kao razlog za smanjenje površina pod šećernom repom treba navesti zahtjevnost proizvodnje i visoka ulaganja. Uz navedeno treba reći da još puno faktora u primjeni agrotehnike utječe na stvaranje visokih i kvalitetnih prinosa.

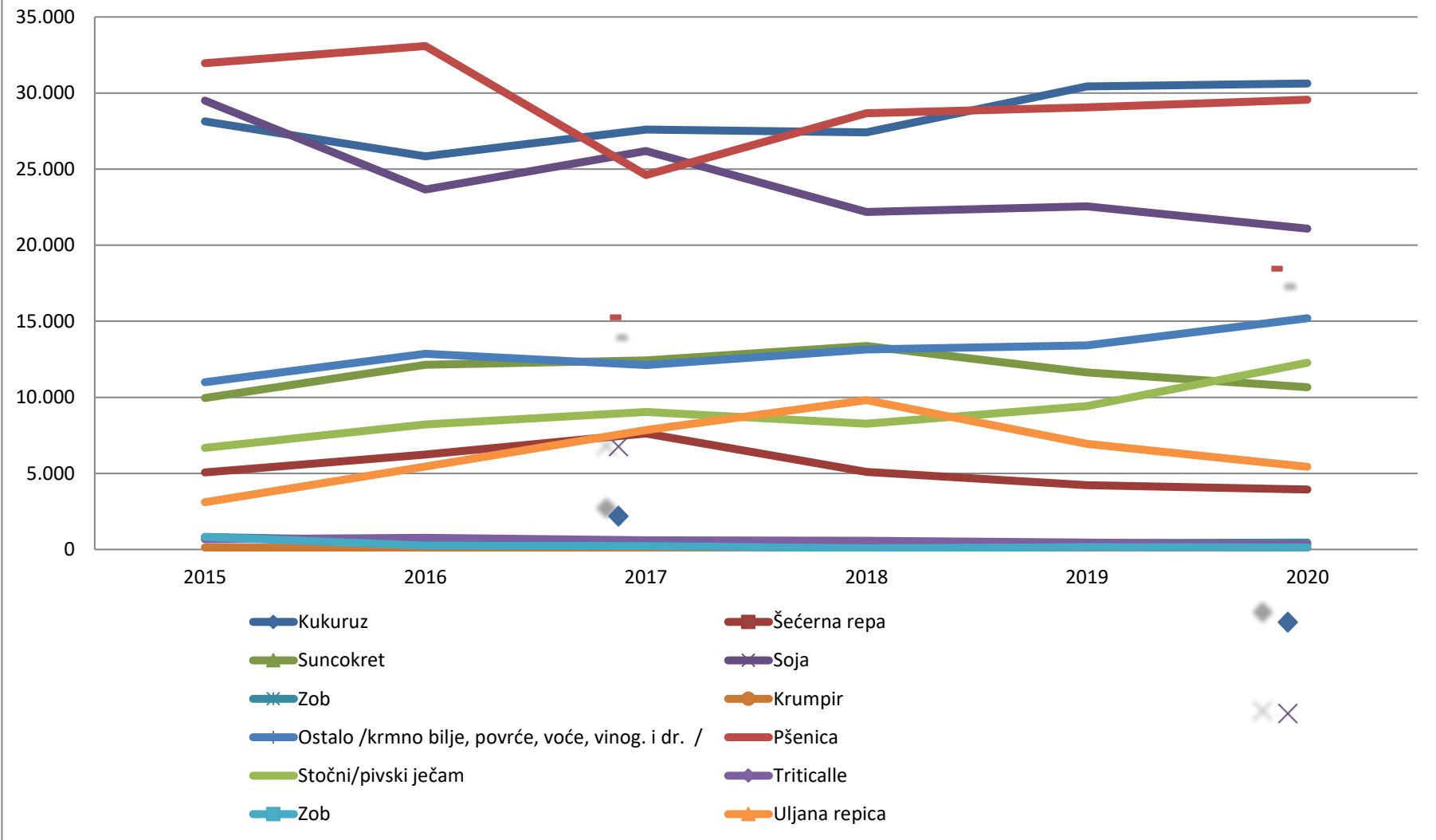
Kako svake godine dobivamo podatke o zasijanim površinama u sustavu potpora od Agencije za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju izrađene su tablice koje slijede. Iz prikaza proljetne i jesenske sjetve u sustavu potpora, može se zaključiti da se ukupna biljna proizvodnja koja je u sustavu potpora zasniva na 128.000 - 130.000 hektara s tim da moramo računati da se oko 20.000 hektara obrađuje izvan sustava potpora zbog neriješenih imovinsko pravnih odnosa ili nevoljkosti vlasnika/korisnika da upisuju male površine poput vrtova,... a sve se vode kao poljoprivredno zemljište. To jednostavno znači da mnogi poljoprivrednici ne mogu dokazati ugovorom o zakupu da obrađuju tu zemlju što je glavni uvjet za dobivanje potpora. A ponovimo, postoji i množina vrtova, malih parcela ili dijelova koje zbog znanih i neznanih razloga nisu obrađene ili jednostavno nisu upisane u ARKOD sustav. Činjenica je da 20.000 ha ne ostvaruje poticaje, a to je za naš prostor više od 40 milijuna kuna godišnje. Jako puno! Zbog toga smo pokrenuli projekte mapiranja korištenjem bespilotnih letjelica te kanimo otkriti sve površine i razloge zbog kojih nisu u funkciji poljoprivredne proizvodnje. Isto tako kanimo trajno spoznati veličinu i trošak nefunkcionalnosti poljskih putova i kanala, te tražeci potpore, kroz nekoliko faza trajno riješiti postojeće probleme.

Prikaz strukture proljetne i jesenske sjetve u sustavu potpora

R. Br.	Kulture	Zasijano																	
		2015. godina			2016. godina			2017. godina			2018. godina			2019. godina			2020. godina		
		ha	%	%u uk.	ha	%	%u uk.	ha	%	%u uk.	ha	%	% u uk.	ha	%	% u uk.	ha	%	%u uk.
1.	Kukuruz	28.129	33,25	22,00	25.842	31,75	20,00	27.597	31,88	21,42	27.423	33,54	21,23	30.431	36,78	23,63	30.629	37,32	23,59
2.	Šećerna repa	5.062	5,99	3,96	6.234	7,66	4,82	7.621	8,81	5,92	5.100	6,24	3,94	4.216	5,10	3,27	3.940	4,80	3,03
3.	Suncokret	9.953	11,77	7,78	12.134	14,91	9,39	12.431	14,36	9,65	13.374	16,36	10,35	11.630	14,05	9,03	10.662	12,99	8,21
4.	Soja	29.503	34,88	23,08	23.658	29,07	18,31	26.183	30,25	20,32	22.177	27,13	17,17	22.549	27,25	17,51	21.086	25,69	16,24
5.	Zob	823	0,97	0,64	545	0,67	0,42	508	0,59	0,39	440	0,54	0,34	420	0,51	0,32	449	0,55	0,34
6.	Krumpir	126	0,14	0,09	121	0,15	0,09	98	0,11	0,07	98	0,12	0,07	76	0,09	0,05	118	0,14	0,09
7.	Ostalo /krmno bilje, povrće, voće, vinog. i dr. /	10.993	13,00	8,60	12.854	15,79	9,95	12.119	14,00	9,41	13.138	16,07	10,17	13.419	16,22	10,42	15.197	18,51	11,70
	UKUPNO proljetne	84.589	100		81.388	100		86.557	100		81.750	100		82.741	100		82.081	100	63,20
1.	Pšenica	31.962	73,92	25,00	33.089	69,26	25,61	24.610	58,17	19,09	28.680	60,50	22,20	29.057	63,13	22,56	29.553	61,93	22,76
2.	Pivski ječam	6.676	15,44	5,22	8.221	17,20	6,36	9.029	21,35	7,01	8.260	17,43	6,39	9.418	20,46	7,31	12.272	25,72	9,45
3.	Stočni ječam																		
4.	Triticalle	671	1,55	0,52	764	1,60	0,59	601	1,42	0,47	570	1,20	0,44	453	0,99	0,35	328	0,69	0,25
5.	Zob	823	1,91	0,64	256	0,54	0,19	217	0,51	0,16	79	0,17	0,06	153	0,33	0,11	131	0,27	0,10
6.	Uljana repica	3.104	7,18	2,42	5.446	11,40	4,21	7.850	18,55	6,09	9.814	20,70	7,59	6.943	15,09	5,39	5.439	11,39	4,24
	UKUPNO jesenske	43.236	100		47.776	100		42.307	100	32,82	47.403	100		46.024	100		47.723	100	36,80
	SVEUKUPNO	127.825			129.164			128.864			129.153			128.765			129.804		100,00

Izvor: Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju

Prikaz strukture proljetne i jesenske sjetve u sustavu potpora

Proizvodnja žitarica u ukupnoj strukturi ratarske proizvodnje u Vukovarsko-srijemskoj županiji zauzima najznačajnije mjesto i to s čak 51 % zastupljenosti dok su uljarice zastupljene s 35 %, šećerna repa s 4%, a sve ostalo bilje s 10 %. Odnosi u strukturi sjetve i plodoreda ovise o više čimbenika među kojima je najvažniji cijena robe na tržištu, mogućnost otkupa i skladištenja te rokovi plaćanja, a odnedavno i pravila tzv. Zelenoga plaćanja.

Odnos proljetne sjetve prema jesenskoj je takav da je proljetna sjetva zastupljena s 60-6 %, od ukupnih površina u proizvodnoj godini. Odstupanja koja se događaju u pojedinim godinama nisu značajna, ali na njih najviše utječe tržište odnosno potražnja za pojedinim kulturama ili tržišni viškovi koji isto tako utječu da se te kulture ne siju iduće godine. Jedan od važnih činitelja je i pojava prirodnih nepogoda poput suše ili prekomjernih padalina koje su u zadnje vrijeme postale sve učestalije. Njihova pojava značajno utječe na ostvarivanje prinosa, a samim tim i na zasnivanje proizvodnje u sljedećoj godini.

Kada usporedimo podatke prikazane u proteklih šest godina onda se mora primijetiti kako je 2015. godine bilo zasijano najviše soje te se nakon toga površine pod sojom značajno smanjuju da bi se u zadnjih par godina stabilizirale na 21.000-22.000 hektara.

Što se tiče zasijanih površina pod uljanom repicom koja je u razdoblju s oko 3.100 ha došla 2018. do blizu 10.000, može se reći da je 2020. ponovno smanjila na oko 5.500 hektara. Ovo smanjenje površina zasijanih pod uljanom repicom se ponovno vratilo u zasijane površine pod pšenicom ili ječmom tako da se ovaj okvir jesenske sjetve zadržao unutar ove tri kulture. Kao što smo prethodno naveli u 2020. je opet došlo do manjeg povećanja zasijanih površina pod pšenicom, ali ne značajno i one sad iznose 29.553 hektara. Razlog ovom povećanju su problemi u tehnologiji proizvodnje uljane repice jer zbog loše agrotehnike izostaju očekivani prinosi pa se poljoprivrednici ponovno okreću proizvodnji pšenice ili ječma bilo stočnog ili pivarskog.

Otkako su 2014. otkupljivači počeli primjenjivati Kodeks o otkupu pšenice i uljarica u kojima su nerealno postavljene klase „kvalitete“ pšenice prema udjelu proteina koje su ujedno i osnova za formiranje cijene, mijenja se tehnologija proizvodnje iste tako da se u ovoj proizvodnji moraju primijeniti gotovo sva pravila struke da bi se ostvarili vrhunski rezultati i proizvela i količina i kvaliteta. Prema tom Kodeksu potrebno je proizvesti sve veće količine I klase čija cijena je možda i zadovoljavajuća, dok je cijena otkupa II i III klase značajno manja tako da u tom slučaju nema rentabilnosti proizvodnje, odnosno izostaje dohodak pa se poljoprivredni proizvođači polako preorijentiraju na profitabilnije kulture. Ovaj Kodeks je na kraju poslužio kao dobar alat otkupljivačima da po relativno maloj cijeni otkupe urod pšenice koju kasnije po drugim uvjetima dobro prodaju. Na kraju je ispalo da naši poljoprivrednici sada ne znaju proizvoditi kvalitetnu pšenicu, a prije su znali, dok nije objavljen Kodeks koji nije obavezujući i upitnog je sadržaja pogotovo vezanog za granice pojedinih klasa.

Pregled proizvodnje jesenskih i proljetnih usjeva te njihova vrijednost(u mil. kuna)

R. br.	Kultura	2015. godina			2016. godina			2017. godina			2018. godina			2019. godina			2020. godina		
		preuzeta proizvodnja (u t) t/ha	cijena (kn/t)	vrijednost preuzete proizvodnje (bez poticaja)	preuzeta proizvodnja (u t) t/ha	cijena (kn/t)	vrijednost preuzete proizvodnje (bez poticaja)	preuzeta proizvodnja (u t) t/ha	cijena (kn/t)	vrijednost preuzete proizvodnje (bez poticaja)	preuzeta proizvodnja (u t) t/ha	cijena (kn/t)	vrijednost preuzete proizvodnje (bez poticaja)	preuzeta proizvodnja (u t) t/ha	cijena (kn/t)	vrijednost preuzete proizvodnje (bez poticaja)	preuzeta proizvodnja (u t) t/ha	cijena (kn/t)	vrijednost preuzete proizvodnje (bez poticaja)
1.	Pšenica	188.576 5,9	1140	214.976	215.079 6,5	880	189.269	152.582 6,2	1070	163.262	172.080 6,0	1000	172.080	197.587 6,8	1100	217.345	212.781 7,2	1070	227.675
2.	Stočni ječam	32.712	1010	33.039	49.326	970	47.846	49.659	980	48.665	46.256	980	45.330	56.508	1200	67.809	76.086	970	73.803
3.	Pivski ječam	4,9			6,0			5,5			5,6			6,0			6,2		
4.	Uljana repica	9.933 3,2	2500	24.832	20.150 3,7	2380	47.957	29.830 3,8	2380	70.995	34.349 3,5	2240	76.941	20.134 2,9	2380	47.918	13.597 2,5	2500	33.992
	Ukupno	231.221		272.847	284.555		285.072	232.071		282.922	252.685		294.351	274.229		333.072	302.464		335.470
1.	Kukuruz	182.838 6,5	960	175.524	216.597 8,5	850	184.107	179.380 6,5	1050	188.349	219.384 8,0	940	206.220	240.404 7,9	830	199.535	275.661 9,0	1100	303.227
2.	Šećerna Repa	278.410 55,00	230	64.034	461.316 74,00	270	124.555	510.607 67,00	270	137.863	271.218 53,18	212	57.498	252.960 60	230	58.180	267.920 68,00	230	61.621
3.	Suncokret	32.845 3,3	2430	79.813	36.402 3,0	1700	61.883	43.508 3,5	2100	91.366	45.471 3,4	1800	81.847	40.705 3,5	1900	77.339	42.648 4,0	2160	92.119
4.	Soja	67.857 2,3	2410	163.535	80.437 3,4	2250	180.983	57.602 2,2	2650	152.645	62.095 2,8	2170	134.746	76.666 3,4	2120	162.531	73.801 3,5	2490	183.764
	Ukupno	561.950		482.906	794.752		551.528	791.097		570.223	598.168		480.311	610.735		497.585	66.0030		640.731
	SVEUKUPNO			755.753			836.600			853.145			774.662			830.657			976.201

Napomena: Za izračun vrijednosti preuzete proizvodnje za 2020. godinu korištene su aktualne cijene od kolovoza do rujna 2020. godine Tržišno informacijskog sustava u poljoprivredi (TISUP)

Kada analiziramo drugu tablicu Pregled proizvodnje jesenskih i proljetnih usjeva te njihovu vrijednost može se primijetiti da se vrijednosti proizvodnje u promatranom razdoblju kreću od 756 - 976 milijuna kuna i da pomaci nisu značajni niti u cijenama niti u prinosima što nije dobro. Razlog ovomu stanju nije samo količina proizvedene robe, nego i cijena koja se već niz godina nerealno formira od strane otkupljivača. Naime, kada su prinosi i kvaliteta dobri, primjećuje se pad otkupnih cijena i isplata u više rata. Prethodno navedeno se najbolje očituje u poljoprivrednoj proizvodnji 2016. gdje su cijene svih kultura osim šećerene repe pale, odnosno u pravilu su se formirale tek nakon obavljenog skidanja poljoprivrednih kultura. Kao razlog se navode cijene na europskom tržištu i nedostatak novaca za otkup što i nije prava istina jer se u stvarnosti radi o špekulacijama otkupljivača povezanih s bankama odnosno lobija koji koristi nefunkcionalnost na relaciji: primarni proizvođači-otkupljivači-trgovci-potrošači-javnost, pa to i nadalje ostaje izuzetno velika i odgovorna zadaća kako hrvatske politike tako i primarnih proizvođača i drugih spomenutih sudionika.

Karakteristike poljoprivredne proizvodnje u 2020. Godini je ta da su prinosi gotovo svih poljoprivrednih kultura porasli u odnosu na 2019. osim uljane repice. Raspored padalina po mjesecima koje smo prethodno prezentirali povoljno je utjecao na formiranje dobrih prinosa gotovo svih poljoprivrednih kultura. U tablici se može primijetiti malo povećanje otkupnih cijena kod gotovo svih navedenih kultura osim kod pšenice i stočnog i pivatskog ječma. Najznačajniji porast otkupnih cijena dogodio se kod kukuruza i soje, a najbolje su prošli oni koji nisu odmah prodali svoju robu otkupljivačima, nego su je skladištili i kasnije prodali po puno boljoj cijeni. Nažalost, takve uvjete skladištenja i čuvanja imaju samo rijetki proizvođači koji ujedno mogu takvo opterećenje i podnijeti. Ovdje se radi o financijskoj likvidnosti odnosno mogućnosti da se odradi jesenska sjetva bez velikih zaduženja.

Za proteklu proizvodnu godinu možemo ponovno konstatirati staro pravilo da se cijene gotovo svih poljoprivrednih kultura formiraju nakon skidanja istih kada se ustanove prosječni i stvarni prinosi pa se tek tada „izračuna“ koliko je dovoljno poljoprivredniku da zaradi na pojedinoj kulturi i kada se tu pridoda i ostvareno pravo na potporu. Ovo je naravno pretpostavka koja se prakticira u stvarnosti i ima smisla za neke „otkupljivače“.

U tablicama je isto tako vidljivo da prosječni prinosi variraju i da tu ima dosta prostora za dizanje na višu razinu. Jedan od bitnih razloga za ovakvo stanje u poljoprivrednoj proizvodnji je i nesređeno stanje s vlasništvom i posjedom državnog poljoprivrednog zemljišta, te se iz tog razloga nisu mogli formirati kvalitetni i stabilni poslovni subjekti spremni za investicije i primjene novih tehnologija kako bi pojeftinili proizvodnju, a povećali dobit. Kao razlog manje uspješnosti je i nepostojanje adekvatnih organizacijskih oblika povezivanja proizvođača putem kojih bi stabilizirali poljoprivrednu proizvodnju (zadruga, strojni prstenovi, proizvođačke organizacije, klasteri, itd.), te kroz iste imali sigurniji otkup ili plasman na tržište. Putem bolje organiziranosti više bi se mogli posvetiti samoj proizvodnji i primjeni novih znanja i vještina što se pokazalo kao primjer dobre prakse u susjednim EU zemljama. Mišljenja smo da je to jedini put kojim se treba krenuti odnosno više se posvetiti boljem organiziranju poljoprivrednih proizvođača da bi bili konkurentni na tržištu kako u Republici Hrvatskoj tako i na EU tržištu.

Uz činjenicu da svake godine cijene repromaterijala rastu, a cijene otkupa su nestabilne odnosno učestalo variraju, mora se reći da već dugi niz godina izostaje stabilno ostvarenje dohotka na gospodarstvu što presudno utječe na razvoj i opstanak ruralnoga prostora. Odras tih činjenica najbolje se vidi u drastičnom raseljavanju ruralnoga prostora koji ne osigurava trajnije zaposlenje i opstanak mladim generacijama.

4. POVRTLARSKA PROIZVODNJA

Poljoprivredna proizvodnja je vrlo značajna gospodarska djelatnost u našoj županiji i zasigurno može predstavljati jedan od temelja razvoja gospodarstva. No, kada pobliže analiziramo strukturu zasijanih površina vidjet ćemo da određenim segmentima poljoprivredne proizvodnje, poput povrtlarstva, do sada nije poklonjena dovoljna pozornost.

Povrtlarska proizvodnja, pored upotrebe suvremene poljoprivredne mehanizacije, tehnologije i znanja, zahtjeva znatno više radne snage nego što je to kod ratarskih kultura. Proizvodnja povrća je najintenzivnija grana biljne proizvodnje u pogledu ostvarivanja prihoda po jedinici površine. Dovoljno je usporediti samo proizvodnju sa jednog hektara povrća na otvorenom u odnosu na istu površinu neke ratarske kulture pa će se vidjeti da prihod višestruko ide u korist povrća, a da ne govorimo o razlici između uzgoja povrća u zaštićenim prostorima (staklenici, plastenici) i ratarske proizvodnje.

Potrebno je stoga poduzeti korake kako bi se proizvođači (prije svega obiteljska poljoprivredna gospodarstva) okrenuli dohodovnijim poljoprivrednim kulturama uz primjenu novih tehnologija i tako povećali svoju zaposlenost, prinos i osigurali veću dohodovnost vlastite proizvodnje.

S obzirom da se zanemarivo male površine nalaze pod zaštićenim prostorima potrebno je ovu proizvodnju usmjeriti u proširenje i opremanje kapaciteta u proizvodnji povrća. Isto tako je posebno važno stalnom edukacijom pružiti proizvođačima nova saznanja o suvremenijim tehnologijama proizvodnje povrća (plastenička, staklenička, hidroponska proizvodnja), te im pomoći postizanju konkurentnosti i sposobnosti odgovora zahtjevima kako domaćeg tako i inozemnog tržišta.

Prema podacima Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju u Vukovarsko – srijemskoj županiji u 2020. godini 1634 ha nalazi se pod povrtlarskim kulturama namijenjenih tržištu.

Iz podataka predloženih u tablici koja slijedi uočava se pad broja hektara pod nasadom prijavljenih povrtlarskih kultura. Uzrok pada je općenito smanjenje površina pod nasadima povrća kao i izostanak kukuruza šećerca u sistematizaciji poljoprivrednih kultura APPRRR-a.

Uzroci su teško pozicioniranje na tržištu, teško prihvaćanje i odluka poljoprivrednika da se odmaknu od tradicionalne ratarske proizvodnje i realno gledajući (u nekim dijelovima županije) teško dostupna količina vode potrebna za navodnjavanje većih poljoprivrednih površina.

S tim u vezi Županija je, osim SJN Sopot i Blata-Cerna koji su izgrađeni, pripremila i aplicirala za natječaj APPRRR operacije 4.3.1. Investicije u infrastrukturu javnog navodnjavanja, u provedbi mjere M04 Ulaganja u fizičku imovinu, Podmjera 4.3. Potpora ulaganja u infrastrukturu vezano uz razvoj, modernizaciju i prilagodbu poljoprivrede i šumarstva iz Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014.-2020., još dva projekta SJN Lipovac (cca 800 ha) i SJN Ervenica (cca 730 ha) za koje su provedeni natječaji za izgradnju i početak gradnje u 2021. godini.

Proizvodnja češnjaka se ustalila na očekivanom broju hektara, ponajviše zahvaljujući projektu potpore u sadnom materijalu, pa je tako u 2013. godini zasađeno 14,3 ha češnjaka, a u 2019. godini 90 ha, dok je 2020. godine zasađeno 75 ha.

Također je jako bitno napomenuti i značajne površine nasada šparoge (oko 148 ha), koja je na našem području do nedavno bila gotovo nepoznata kultura. Ova proizvodnja pokazala se vrlo uspješnom i potakla dio proizvođača na osnivanje zadruga Vinkovačka šparoga, a u potporu njezinom osnivanju i radu uključena je i Županija.

Za proizvodnju šparoge interes je pokazao velik broj poljoprivrednika, tako da je veličina podignutih nasada nadmašila očekivanja.

Pregled proizvodnje povrtlarskih kultura u razdoblju 2010. - 2020. godine

r br	kultura	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
		god.	god.	god.	god.	god.	god.	god.	god.	god.	god.	god.
		(ha)	(ha)	(ha)	(ha)	(ha)	(ha)	(ha)	(ha)	(ha)	(ha)	(ha)
		broj korisnika poticaja										
		191	749		1.061		1.792				1.569	
1.	artičoka	-	-	-	-	-	3,77	-	-	-	-	-
2.	batat	-	-	-	-	-	0,22	0,56	10,79	10,33	12,44	6,00
3.	blitva	0,04	0,01	0,33	-	-	0,09	-	0,15	-	-	-
4.	buča	-	-	-	-	-	53,94	11,27	12,22	7,82	9,09	8,30
5.	bundeva	-	-	-	-	-	7,94	16,63	8,52	9,50	8,08	7,50
6.	bijeli korijen	-	-	-	-	-	0,61	-	-	-	-	-
7.	bob	0,007	-	-	-	-	3,02	-	-	-	-	3,53
8.	brokula	-	-	0,62	5,00	0,90	2,28	1,17	0,18	0,13	0,16	0,13
9.	bundeva šećerka	-	-	-	-	-	2,13	0,43	1,12	0,21	0,6	1,81
10.	cikla	3,39	34,97	15,28	4,20	24,95	10,83	0,60	1,13	0,27	1,57	0,80
11.	celer	-	-	-	-	-	2,06	0,34	0,44	0,63	3,61	1,13
12.	cvjetača	-	5,59	2,94	2,15	8,45	5,73	8,50	6,56	27,75	11,38	7,66
13.	češnjak	0,14	0,19	2,01	14,30	16,37	22,50	38,48	58,80	91,23	90,37	74,43
14.	čičoka	-	-	-	-	-	-	7,31	-	1,44	-	-
15.	dinje	-	7,88	10,58	4,78	3,40	13,20	5,48	11,71	12,47	9,9	10,08
16.	grah	34,50	34,62	70,03	73,54	165,16	279,60	347,38	178,93	196,86	129,35	103,21
17.	grašak	191,58	339,17	380,52	368,77	360,24	286,60	142,21	282,05	207,72	254,83	323,72
18.	kelj	-	7,90	8,59	10,53	8,17	11,48	11,39	8,04	10,78	10,05	10,66
19.	hren	-	-	-	-	0,35	4,05	-	-	-	-	-
20.	kopar	-	-	-	-	-	-	2,25	1,63	16,14	-	-
21.	kelj pupčar	-	0,35	-	-	-	-	-	0,35	1,99	0,21	0,18
22.	komorač	-	-	0,45	-	-	-	-	0,60	-	-	19,79
23.	korabica	-	-	0,09	-	-	-	-	0,07	-	-	-
24.	krastavci i kornišoni	5,21	0,94	0,64	1,11	0,94	0,99	3,63	1,79	1,15	1,46	4,18
25.	kukuruz šećerac	-	186,69	72,55	160,72	161,76	193,92	220,84	264,87	146,79	166,10	129,37
26.	kupus	69,70	80,10	45,46	78,23	83,32	90,55	88,13	94,41	75,97	101,78	92,84
27.	lubenice	167,91	152,77	124,74	163,12	152,15	124,55	189,99	204,69	178,94	156,93	154,58
28.	luk	353,54	433,04	353,56	269,35	305,11	367,93	309,93	254,40	238,99	234,54	194,43
29.	mahunе	-	0,10	0,05	-	0,14	-	-	-	-	-	-
30.	krumpir	135,96	121,55	168,78	264,69	306,95	126,91	121,44	98,22	98,45	75,66	118,01
31.	mrkva	4,23	94,15	106,35	68,05	54,18	38,86	54,51	68,23	38,94	43,19	1,09
32.	paprika	24,05	34,17	27,06	34,23	30,63	47,48	36,48	36,15	35,88	33,50	33,13
33.	pastrnjak	1,65	0,42	0,60	-	0,58	1,42	0,25	0,97	2,32	1,23	0,77
34.	patlidžan	-	3,74	1,37	1,91	1,28	2,31	1,42	1,19	0,85	0,38	1,32
35.	peršin	5,42	3,34	2,52	1,90	2,95	4,51	2,92	3,83	3,04	4,79	3,70
36.	poriluk	4,38	16,15	0,17	13,20	0,15	13,93	4,85	26,91	15,91	18,3	14,90
37.	rajčica	8,53	8,19	5,27	5,15	6,15	8,18	10,51	7,88	6,08	6,09	6,72
38.	ricula	-	-	-	-	-	-	0,56	0,67	0,13	-	-
39.	salata	-	0,10	0,10	-	1,82	0,81	0,80	0,67	0,61	2,25	1,21
40.	špinat	-	0,29	0,54	-	-	0,11	0,26	0,13	0,37	0,36	0,57
41.	šparoge	-	-	-	-	-	44,7	81,36	119,41	126,72	140,06	147,89
42.	tikva	1,79	3,50	1,26	6,87	17,19	-	-	69,15	51,24	-	-

43.	tikvice	2,90	2,94	2,43	1,50	18,56	30,26	28,02	-	-	27,93	44,41
44.	tikva uljarica	-	-	-	-	-	41,40	75,19	114,89	42,78	22,79	-
45.	miješani nasad povrća	-	24,66	103,96	110,69	117,33	-	134,15	110,83	-	126,98	84,49
46.	ostalo povrće	49,73	85,49	264,42	60,20	91,97	-	-	-	-	-	-
47.	kućni vrt	-	-	-	-	-	123,64	-	-	-	-	-
48.	slanutak	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	21,57
49.	Slatka paprika	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,11
	UKUPNO	1.064,66	1.683,01	1.773,27	1.724,18	1.941,15	1.972,51	1.958,68	2.062,58	1660,43	1705,96	1634,22

Izvor: Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju

5. VOĆARSKA PROIZVODNJA

Pod višegodišnjim nasadima voća u intenzivnoj proizvodnji u Vukovarsko-srijemskoj županiji, prema podacima Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, ukupno je 2.035,18 ha. U odnosu na prošlu godinu vidljivo je povećanje uzgoja voća za 105,24 ha. Vodeća vrsta u uzgoju je višnja, čije površine se tijekom 2020. godine nisu znatno mijenjale. Jabuka je druga voćna vrsta prema zastupljenosti u intenzivnom uzgoju voća, kod koje se nastavlja trend smanjenja površina. Na trećem mjestu šljivu je zamijenila lijeska, čiji se uzgoj znatno povećava iz godine u godinu. Površine pod lijeskom tijekom 2020. godine povećane su za 70,78 ha.

Pregled višegodišnjih nasada po voćnim vrstama u ha

Vrsta	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
aronija	-	-	-	-	14,80	16,88	17,03	17,52
badem	0,50	0,28	1,23	1,22	2,01	3,86	2,91	3,76
borovnica	-	-	-	-	-	-	-	5,23
breskva	78,92	65,97	68,97	66,19	50,49	55,37	53,59	48,96
dunja	1,2	2,14	0,65	3,86	4,84	5,96	9,74	9,60
jabuka	515,64	452,69	468,89	416,69	368,14	385,08	378,57	371,77
jagoda	1,52	2,22	2,13	4,14	6,95	5,36	3,16	6,21
kruška	42,96	34,47	39,62	28,27	37,46	35,30	54,08	51,23
kupina	3,25	3,44	3,59	3,03	3,11	3,24	3,24	4,22
lijeska	71,76	67,84	85,43	103,81	150,87	197,55	256,56	327,34
malina	1,86	0,60	1,86	0,44	2,01	1,90	8,60	8,82
marelica	24,34	26,15	23,01	21,79	20,30	20,17	17,45	18,56
miješano	96,14	109,70	127,02	145,93	134,74	141,83	153,23	152,74
nektarine	13,31	8,66	7,02	6,35	5,96	5,83	4,18	4,50
orah	88,16	59,26	111,24	122,22	163,26	161,58	186,06	221,01
ostalo	37,34	58,35	-	12,86	6,47	7,64	6,19	19,13
ribiz	1,48	-	-	-	-	-	-	0,01
šipak	0,50	0,18	0,21	-	0,58	2,77	9,03	3,78
šljiva	343,68	306,15	288,19	270,13	266,65	256,58	254,44	246,83
trešnja	7,76	4,42	7,00	7,89	7,89	8,20	8,29	7,08
višnja	304,28	309,41	317,27	297,17	449,96	491,11	503,59	506,88
Ukupno	1.634,60	1.511,93	1.553,33	1.511,99	1.696,49	1.806,21	1.929,94	2.035,18

Izvor: APPRRR, na dan 31.12.2020.

Udio višnje u ukupnom uzgoju voća iznosi 24,90%, udio jabuke je 18,27%, dok udio šljive iznosi 12,13% od ukupnog intenzivnog uzgoja voća. Nasadi orašastog voća na 548,35 ha čine 26,94% odnosno četvrtinu od ukupnih površina pod voćnjacima.

Najveći dio površina pod voćnim vrstama u posjedu je obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava, čak 1.128,07 ha, što iznosi 55,43%. Gospodarstva registrirana kao obrti proizvode voće na 201,14 ha, što iznosi 9,88% od ukupnih površina pod voćem, dok je u posjedu trgovačkih društava 632,66 ha, odnosno 31,09%. Zadruga imaju svega 25,59 ha voćnjaka, što je 1,26%.

Pregled površina prema tipu poljoprivrednih gospodarstava

PG prema tipu	Površina (ha) pod voćnim vrstama 2018.	Površina (ha) pod voćnim vrstama 2019.	Površina (ha) pod voćnim vrstama 2020.
OPG	1.071,08	1.120,66	1.128,07
SOPG			43,44
OBRT	152,72	178,77	201,14
TRGOVAČKO DRUŠTVO	550,27	600,14	632,66
ZADRUGA	27,05	25,96	25,59
DRUGE PRAVNE OSOBE	5,09	4,41	4,28
UKUPNO	1.806,21	1.929,94	2035,18

Izvor: APPRRR na dan 31.12.20.

Najveći nasadi voća nalaze se na području grada Vinkovaca, a najveći dio tih nasada u vlasništvu je Vinke d.d. Vinka je naš najveći proizvođač višnje, pa od ukupnih površina pod višnjom u vlasništvu Vinke je čak 62,45%. Osim višnje, Vinka ima i veće nasade jabuka, u čemu od ukupne površine pod jabukom Vinka ima 24,33% proizvodnje. Veći nasadi voćnjaka nalaze se i na području grada Vukovara, 176,28 ha, te na području općina Drenovci, 167,71 ha, Jarmina, 129,79 ha i Tovarnik, 122,73 ha.

Pregled površina pod voćnjacima po Gradovima i Općinama prema vrsti PG-a

GRAD/ OPĆINA	OPG/ha	SOPG/ ha	OBRT/ha	TRG.DRUŠ./ ha	ZADRUGA/ ha	OSTALI/ ha	UKUPNO/ ha
Andrijaševci	18,72	0,28	0,36				19,36
Babina Greda	30,28	1,34		1,0			32,62
Bogdanovci	22,87						22,87
Borovo	14,95	2,79					17,67
Bošnjaci	37,99	0,69		0,48			38,68
Cerna	35,08	0,05	5,24	2,79			43,16
Drenovci	124,01	1,5	0,38	41,82			167,71
Gradište	25,29						25,29
Gunja	7,73	0,23					7,96
Ilok	57,26	0,79	23,38	2,79		1,37	85,59
Ivankovo	28,08	2,17	20,76				51,01
Jarmina	127,85	1,94					129,79
Lovas	18,63	1,49	1,62	2,53	1,82		26,09
Markušica	12,58	0,31	0,29				13,18
Negoslavci	1,82	0,29					2,11
Nijemci	21,89	1,1	4,39	2,65			30,03
Nuštar	20,21		1,34				21,55
Otok	48,2	0,11	9,32				57,63
Privlaka	11,79						11,79
Stari Jankovci	20,69	1,48			0,3		22,47

Stari Mikanovci	15,57	0,89	0,72	0,3			17,48
Štitar	3,32	0,29		0,99			4,6
Tompojevci	30,87						30,87
Tordinci	13,39						13,39
Tovarnik	41,67	7,49	0,36	59,81	13,40		122,73
Trpinja	26,88	3,66					30,54
Vinkovci	87,24	3,63	3,28	464,9		1,90	560,95
Vođinci	39,38	1,32	65,36				106,06
Vrbanja	37,61	0,18	6,72	0,19	2,07		46,77
Vukovar	110,9	6,83	22,38	31,49	4,68		176,28
Županja	41,99	0,11	35,24	13,17	3,32	0,31	94,14

Izvor: APPRRR na dan 31.12.2020.

Proizvodnjom višnje bavi se još 46 poljoprivrednih gospodarstava, a prosječna proizvodnja po gospodarstvu iznosi 3,07 ha. Osim na području Vinkovaca, gdje je 324,15 ha višnje, višnja se najviše uzgaja na području općina Drenovci i Tovarnik, dok je nasada jabuke najviše na području općina Jarmina i Vođinci, te na području gradova Vukovar i Ilok. Nasade jabuka ima čak 100 poljoprivrednih gospodarstava, što je u prosjeku 3,71 ha po poljoprivrednom gospodarstvu. Šest proizvođača jabuka s područja županije članovi su proizvođačke organizacije „PZ JabukaHR“, koji svoje nasade imaju na 88 ha. Nasadi jabuke su većim dijelom zaštićeni protugradnim mrežama i imaju sustave navodnjavanja. Godišnja proizvodnja jabuke na području Vukovarsko-srijemske županije kreće se oko 16.000 tona, no za skladištenje i čuvanje kako jabuke, tako i voća općenito, adekvatnih skladišnih kapaciteta na području županije nema. Šljiva se, osim u Vinkovcima, najviše uzgaja na području općina Tovarnik i Županja, no prosječna površina nasada po jednom gospodarstvu iznosi svega 0,65 ha. Za razliku od višnje, jabuke i lijeske, nasadi šljiva su većinom stari, a mnogi i zanemareni. Nove nasade lijeske podiglo je čak 14 novih PG-a, a prosječna površina po jednom gospodarstvu sad iznosi 1,89 ha. Najveće površine pod lijeskom nalaze se na području gradova Vinkovci i Vukovar, te na području općine Drenovci.

Pregled voćnih vrsta po gradovima/općinama

Grad/Općina	Višnja		Jabuka		Šljiva		Lijeska	
	Površina (ha)	broj gosp.	Površina (ha)	broj gosp.	Površina (ha)	broj gosp.	Površina (ha)	broj gosp.
Andrijaševci	0,36	1	1,07	1	0,73	3	8,27	6
Babina Greda	0,77	1	1,47	1	9,38	25	0,94	1
Bogdanovci	-	-	0,72	3	0,68	3	8,25	5
Borovo	4,54	1	-	-	3,37	9	6,33	3
Bošnjaci	-	-	2,28	2	10,86	20	1,13	2
Cerna	-	-	6,84	3	7,87	9	8,52	4
Drenovci	52,95	5	11,10	6	13,94	28	64,32	11
Gradište	0,07	1	-	-	3,99	17	3,01	5
Gunja	-	-	0,62	1	1,95	7	1,74	1
Ilok	2,11	3	29,20	15	4,43	17	9,58	11
Ivankovo	2,31	1	4,56	3	3,76	14	17,02	6
Jarmina	15,87	9	66,31	10	9,03	6	14,50	6
Lovas	-	-	3,41	2	1,33	4	9,88	9
Markušica	-	-	1,50	1	0,47	3	0,51	2
Negoslavci	-	-	-	-	1,07	3	-	-

Nijemci	2,11	1	9,18	4	3,23	10	3,35	4
Nuštar	0,25	1	3,67	3	7,95	17	2,03	3
Otok	12,44	5	1,34	2	7,46	13	13,16	8
Privlaka	3,49	3	-	-	1,54	4	1,05	1
Stari Jankovci	5,87	2	3,37	3	1,20	12	3,61	5
Stari Mikanovci	4,03	1	0,12	1	5,50	12	3,13	4
Štitar	-	-	-	-	1,57	7	0,41	1
Tompojevci	5,42	2	-	-	0,73	2	2,41	3
Tordinci	4,12	1	0,07	1	0,96	2	2,38	3
Tovarnik	37,12	1	9,69	8	29,80	18	16,53	15
Trpinja	2,06	1	3,73	3	5,01	12	6,73	3
Vinkovci	324,15	4	98,53	6	57,74	22	46,93	20
Vođinci	-	-	70,84	6	7,08	9	4,99	5
Vrbanja	-	-	5,51	1	7,72	18	11,98	3
Vukovar	21,08	8	35,80	12	9,67	18	41,71	19
Županja	5,76	1	0,84	2	26,81	38	12,94	4
UKUPNO	506,88	53	371,77	100	246,83	382	327,34	173

Izvor: APPRRR na dan 31.12.2020.

5.1. Projekt „Izrada sustava prikupljanja, obrade i upravljanja agrometeorološkim podacima“

Vukovarsko-srijemska županija je krajem 2019. godine u suradnji sa Poljoprivredno poduzetničkim inkubatorom Drenovci pokrenula projekt „Izrade sustava prikupljanja, obrade i upravljanja agrometeorološkim podacima“. Projektom se naglasak stavio na visoko dohodovne kulture (voćarstvo, vinogradarstvo i povrtlarstvo) u kojima su i visoka ulaganja u proizvodnju kako bi se proizvođačima pomoglo da pravovremeno donose sigurne odluke za provedbu agrotehničkih mjera, te na taj način povećaju sigurnost proizvodnje, njezinu ekonomsku održivost, a ujedno smanjeno utječu na okoliš.

Putem projekta postavljeno je 5 agrometeoroloških stanica na 5 lokacija na kojima se prikupljaju podatci putem agrometeoroloških stanica, a obuhvaćaju proizvodnju jabuke, šljive, breskve, začinske paprike i grožđa. Korisnici putem aplikacije za pametne telefone te putem SMS poruke dobivaju informaciju o trenutku početka i kraja navodnjavanja, točki rosišta, efektivnoj sumi temperatura, sumi padalina, evaporacijskom smrzavanju i opasnosti od mraza, te prognoze pojave bolesti i štetnika.

Izrađen je sustav prikupljanja, obrade i upravljanja agrometeorološkim podacima koji se temelji na suvremenim informacijsko-komunikacijskim tehnologijama. Pojava i razvoj biljnih bolesti i štetnika u prvom redu ovise o mikroklimatskim uvjetima, a prikupljanjem tih podataka predviđeno je razvijanje prognostičkih modela. Mjerenjima na terenu, sustav obavještava korisnike o trenutku moguće pojave određene kritične situacije. Isto tako, korisnicima on line baze podataka omogućava sagledavanje predviđanja i tijekom inkubacije određene bolesti ili pogodnosti za širenje određenog štetnika. Direktnim i trenutnim mjerenjem vlažnosti tla, sustav određuje pravilan trenutak za početak i kraj navodnjavanja, što omogućuje optimalno korištenje vode i energije.

Kroz ovaj projekt Vukovarsko-srijemska županija imala je za cilj omogućiti proizvođačima da rizike u proizvodnji svedu na minimum.

6. VINOGRADARSKA PROIZVODNJA

Prema podacima iz Vinogradarskog registra Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju u Vukovarsko – srijemskoj županiji ima 1.220 parcela vinograda ukupne površine 1.608,03 ha, na kojima je ukupno 7.429.686 trsova. Vinogradarstvom se bavi 465 gospodarstva. Prosječna površina vinograda po jednom poljoprivrednom gospodarstvu iznosi 3,45 ha. Tijekom 2020. godine iskrčeno je 23 ARKOD parcela, odnosno 27,13 ha vinograda, što zbog starosti i obnove, a što zbog zamjene sorti. Površine pod vinogradima se značajno ne mijenjaju, dok se broj gospodarstava koji se bave vinogradarstvom smanjio za 56 PG-a.

Pregled nasada vinove loze, u ha:

VRSTA/ GODINA	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
vinova loza	1.624,53	1.619,46	1.585,29	1.654,92	1.598,72	1.533,75	1.625,86	1.631,95	1.608,03

Izvor: APPRRR, na dan 31.12.2020.

Najveće površine vinograda nalaze se na području Iloka, 74,54 %, gdje je 824 ARKOD parcela površine 1.198,57 ha. Uz Ilok vinogradarstvom se bave i poljoprivredna gospodarstva u susjednim mjestima, pa je tako u Šaregradu 75,97 ha vinograda, u Bapskoj 56,87 ha, u Lovasu 54,82 ha, te u Opatovcu 41,22 ha vinograda. Vukovar, zajedno sa Sotinom, ima 44 ARKOD parcela površine 140,92 ha, što iznosi 8,76 % od ukupnih površina pod vinogradima. Isto tako, iz donje tablice vidimo da su gotovo polovica od ukupnih poljoprivrednih površina u Iloku vinogradi, točnije 44,75 %. U Vukovaru je udio vinograda u ukupnim poljoprivrednim površinama daleko manji, te ovdje iznosi 4,26 %.

Pregled površina pod vinogradima po općinama, gradovima i naseljima u Vukovarsko-srijemskoj županiji:

NAZIV OPĆINE/GRADA	NAZIV NASELJA	VINOGRADI		ISKRČENI VINOGRADI		UKUPNO	
		Broj ARKOD parcela	Površina ARKOD parcela (ha)	Broj ARKOD parcela	Površina ARKOD parcela (ha)	Ukupan broj ARKOD parcela	Ukupna površina ARKOD parcela (ha)
BOGDANOVCI	Svinjarevci	4	0,79	0	0,00	707	1.054,51
BOROVO	Borovo	2	0,29	0	0,00	1.058	1.728,13
GRADIŠTE	Gradište	2	0,13	0	0,00	1.756	3.461,21
ILOK	Bapska	110	56,87	1	0,19	1.370	1.674,46
ILOK	Ilok	824	1.198,57	14	13,98	2.290	2.678,17
ILOK	Mohovo	16	9,89	0	0,00	292	645,39
ILOK	Šaregrad	84	75,97	3	9,77	809	1.236,39
IVANKOVO	Ivankovo	8	1,22	0	0,00	1.368	3.875,34
JARMINA	Jarmina	9	4,86	0	0,00	752	918,97
LOVAS	Lovas	34	54,82	0	0,00	782	1.933,21
LOVAS	Opatovac	25	41,22	0	0,00	405	1.256,59
MARKUŠICA	Karadžičevo	1	0,22	0	0,00	506	1.082,10
MARKUŠICA	Ostrovo	2	0,16	0	0,00	496	1.277,63
NIJEMCI	Nijemci	1	0,31	0	0,00	1.229	2.686,71
NUŠTAR	Marinci	2	2,00	0	0,00	832	924,97

NUŠTAR	Nuštar	1	0,06	0	0,00	593	1.015,48
OTOK	Otok	2	0,12	0	0,00	1.570	3.029,86
STARI JANKOVCI	Slakovci	1	0,07	0	0,00	781	1.059,64
STARI JANKOVCI	Srijemske Laze	1	0,07	0	0,00	696	1.593,19
STARI JANKOVCI	Stari Jankovci	1	0,16	0	0,00	523	1.102,82
STARI MIKANOVCI	Novi Mikanovci	1	0,14	0	0,00	279	394,56
STARI MIKANOVCI	Stari Mikanovci	1	0,17	0	0,00	869	1.533,68
TOMPOJEVCI	Berak	4	2,10	0	0,00	621	1.303,93
TOMPOJEVCI	Bokšić	2	0,21	0	0,00	251	338,58
TOMPOJEVCI	Mikluševci	1	0,45	1	0,56	521	918,93
TORDINCI	Korog	2	0,35	0	0,00	678	1.112,11
TOVARNIK	Ilača	9	1,22	0	0,00	1.074	2.259,41
TOVARNIK	Tovarnik	17	12,69	0	0,00	1.431	3.085,87
TRPINJA	Trpinja	1	0,04	0	0,00	1.186	2.539,03
VINKOVCI	Vinkovci	6	0,74	0	0,00	892	2.753,17
VOĐINCI	Vođinci	4	1,33	0	0,00	651	1.286,47
VUKOVAR	Sotin	27	21,58	0	0,00	555	1.336,05
VUKOVAR	Vukovar	17	119,34	0	0,00	1.033	2.800,36
UKUPNO		1.241	1.631,93	16	20,44	28.710	55.779,73

Izvor: APPRRR, ARKOD baza na dan 31.12.2020.

6.1. Proizvodnja vinskih sorti grožđa

Proizvodnja vinskih sorti grožđa odvija se na posjedima OPG-a kao dio mješovite i dopunske proizvodnje na površini od 568,17 ha, te u trgovačkim društvima, poljodjelskim obrtima i poljoprivrednim zadrugama kao specijalizirana djelatnost na površini 1.002 ha. Prema podacima iz Vinogradarskog registra ukupno je 538 subjekata prijavilo proizvodnju grožđa, no ti se podaci razlikuju od podataka o broju poljoprivrednih gospodarstava evidentiranih u ARKOD sustav, gdje je evidentirano 452 poljoprivredna gospodarstva. Prema Vinogradarskom registru vinogradarstvom se bavi 465 fizičkih osoba odnosno obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava, 45 obrta, te 28 pravnih subjekata odnosno trgovačkih društava i zadruga.

Broj subjekata upisanih u Vinogradarski registar na dan 31.12.2020.

Vukovarsko-srijemska županija	Broj subjekata		
	2018.	2019.	2020.
Fizička osoba	449	451	465
Obrt	42	43	45
Pravni subjekt	27	27	28
Ukupno	518	521	538

Izvor: APPRRR, Vinogradarski registar na dan 31.12.2020.

Najveći broj poljoprivrednih gospodarstava, njih 185, posjeduje vinograde veličine od 1 do 5 ha, a površina tih vinograda iznosi 404,84 ha. 175 poljoprivrednih gospodarstava ima vinograde veličine 0,1 do 1,0 ha, a 50 poljoprivrednih gospodarstava ima vinograde manje

od 0,1 ha. U kategoriji veličine vinograda od 5 do 10 ha je 21 poljoprivredno gospodarstvo sa ukupno 144,59 ha, dok 17 PG-a ima vinograde veličine od 10 do 50 ha na ukupno 288,60 ha. Vinograd veličine 50 do 100 ha ima samo jedno poljoprivredno gospodarstvo, od 100 do 200 ha vinograde posjeduju 2 poljoprivredna gospodarstva, a preko 200 ha vinograda ima jedno poljoprivredno gospodarstvo, i to 346,46 ha.

Površina pod vinogradima i broj PG-a prema veličini gospodarstva u Vukovarsko-srijemskoj županiji

< 0,1 ha		0,1 do 1 ha		1 do 5 ha		5 do 10 ha		10 do 50 ha		50 do 100 ha		100 do 200 ha		≥ 200 ha	
Površina (ha)	Broj PG-a	Površina (ha)	Broj PG-a	Površina (ha)	Broj PG-a	Površina (ha)	Broj PG-a	Površina (ha)	Broj PG-a	Površina (ha)	Broj PG-a	Površina (ha)	Broj PG-a	Površina (ha)	Broj PG-a
3,27	50	74,71	175	404,84	185	144,59	21	288,60	17	88,10	1	223,05	2	346,46	1

Izvor: APPRRR, na dan 31.12.2020.

Prema vrsti poljoprivrednog gospodarstva od ukupnih vinograda najveće površine imaju zajedno 14 trgovačkih društava i te površine iznose 640,61 ha. Nešto manje površine, 568,18 ha, ima ukupno 389 obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava. 37 obrta posjeduju ukupno 321,40 ha vinograda, dok 2 zadruge imaju zajedno 35,75 ha pod vinogradima.

Površina pod vinogradima i broj PG-a prema vrsti PG-a u Vukovarsko-srijemskoj županiji

VRSTA PG-a		2019.	2020.
OBITELJSKO POLJOPRIVREDNO GOSPODARSTVO (OPG)	Površina (ha)	617,42	568,18
	Broj PG-a	432	389
SAMOOPSKRIBNO POLJOPRIVREDNO GOSPODARSTVO (SOPG)	Površina (ha)	0,56	3,44
	Broj PG-a	2	9
DRUGE PRAVNE OSOBE (CRKVA, OBRAZOVNE USTANOVE, VOJSKA I DR.)	Površina (ha)	4,27	4,24
	Broj PG-a	1	1
OBRT	Površina (ha)	328,72	321,40
	Broj PG-a	37	37
TRGOVAČKO DRUŠTVO	Površina (ha)	645,63	640,61
	Broj PG-a	18	14
ZADRUGA	Površina (ha)	34,72	35,75
	Broj PG-a	2	2
UKUPNO	Površina (ha)	1.631,31	1.573,62
	Broj PG-a	492	452

Izvor: APPRRR, na dan 31.12.2020.

Najznačajnije sorte vinogorja Srijem odnosno Vukovarsko-srijemske županije su graševina i traminac među bijelim sortama, te frankovka i cabernet sauvignon među crnim sortama. Graševina se uzgaja na čak 961,94 ha, što je 59,82 % od ukupnih površina vinograda. Traminac, sorta po kojoj je Ilok nadaleko poznat, uzgaja se na 151,54 ha, što čini zastupljenost od 9,42 %. Frankovka, glavna crna sorta Srijemskog vinogorja, proširena je sa 8,3 % na 133,56 ha, dok se cabernet sauvignon uzgaja na 44,16 ha od ukupnih površina pod vinogradima.

Vodeće sorte u Vukovarsko-srijemskoj županiji na dan 31.12.2020.

r.br.	Naziv sorte	Površina (ha) 2019.	Površina (ha) 2020.
1	GRAŠEVINA=REISLINGITALICO, TALIJANSKI RIZLING, LAŠKI RIZLING, GRAŠICA	957,83	961,94
2	TRAMINAC CRVENI=GEWURTZTRAMINER, TRAMINAC MIRISAVI,	149,87	

	TRAMINAC		151,54
3	FRANKOVKA=FRANKINJA, MORAVKA, BLAUFRÄNKISCH, LIMBERGER, FRANCONIANERA	141,05	133,56
4	RAJNSKI RIZLING=RHEINRIESLING, GRAŠEVINA RAJNSKA, GRAŠEVINA DIŠEĆA	119,12	115,04
5	CHARDONNAY = ŠARDONE	68,40	64,30
6	CABERNETSAUVIGNON = KABERNESOVINJON, C.S.NOIR, PETIT C., VIDURESAUVIGNON, CARBONET	48,06	44,16
7	PINOT SIVI=BURGUNDAC SIVI, PINOT GRIS	21,37	20,50
8	MERLOT = MERLAUTNOIR, MERLO, PLANTMEDOC, VITRAILLE	15,09	15,02
9	PINOT BIJELI=BURGUNDAC BIJELI, PINOT BLANC	14,42	13,78
10	RUŽICA CRVENA=DINKA CRVENA, KÖVIDINKA	14,32	14,20
11	SILVANAC ZELENI=SILVANER	11,55	9,16
12	SAUVIGNON=SAVIGNONBLANC, SOVINJON BIJELI, SOVINJON, MUŠKATNI SILVANAC	7,76	7,39
13	MUŠKAT HAMBURG=MUSCATHAMBURG	7,58	7,33
14	KARDINAL CRVENI=CARDINAL	6,64	6,37
15	MOSLAVAC=ŠIPON,POŠIPON, FURMINT BLANC, MOSLER GELBER, JAUNE, YELLOW	-	5,12
16	PINOT CRNI=BURGUNDAC CRNI, PINOT NOIR	4,78	4,82
17	PLEMENKA BIJELA=CHASSELASBLANC	4,69	4,41
18	CABERNETFRANC = KABERNETFRANKBRETON, PLANTBERTON, VERONAI, CAPBERTONROUGE	3,69	3,65
19	MUŠKAT BIJELI=MUSCAT BLANC(MUSCAT DE FRONTIGNAN), MUŠKAT MOMJANSKI,MUŠKAT ISTARSKI	2,80	2,80
20	ŽLAHTINA=ŽLAJTINA	2,35	2,35
21	SLANKAMENKA (BIJELA)=SLANKAMENKA,MAĐARKA,MAĐARUŠA, FEHERSZLANKA	1,82	-
Vukovarsko - srijemska županija ukupno		1.603,19	1.587,44

Izvor:APPRRR, na dan 31.12.2020.

Kao i prijašnjih godina, i 2020. godine su se manifestirali simptomi različitih fitoplazmoza. Prema vanjskim pokazateljima, najčešće se radilo o esca-i. U vinogradima se intenzivno provodilo i praćenje prijenosnika zlatne žutice, američkog cvrčka, kako zahvaljujući IAKS mjeri 10.1.12. Korištenje feromonskih, vizualnih i hranidbenih klopki, tako i projektu „Otkrivanje i praćenje pojavnosti bolesti zlatne žutice vinove loze u vinogorju „Srijem“ koji Vukovarsko-srijemska županija provodi u suradnji sa Fakultetom agrobiotehničkih znanosti Osijek.

6.2. Projekt „Otkrivanje i praćenje pojavnosti bolesti zlatne žutice vinove loze u vinogorju Srijem“

Cilj Projekta je stvaranje preduvjeta za daljnja postupanja svih dionika sektora vina na području vinogorja Srijem vezano uz pojavu bolesti zlatne žutice vinove loze praćenjem prisutnosti i infekcije vektora, te prisutnosti fitoplazme u uzorcima biljnog materijala. Projekt obuhvaća i izradu digitalne baze podataka na temelju prikupljenih rezultata, kao i izradu katastra zapuštenih vinograda, te prijedlog optimalnih rokova i načina primjene insekticida s ciljem suzbijanja vektora i daljnjeg širenja bolesti.

Praćenje imaga američkog cvrčka (*Scaphoideus titanus*) kao vektora bolesti zlatne žutice vinove loze (*Candidatus Phytoplasma vitis*), provedeno je tijekom 2020. godine intenzivnom primjenom žutih ljepljivih ploča, koje su postavljane unutar vinograda PZ Trs.

Odmah po zamijeni ploča pristupilo se detekciji američkog cvrčka na pločama od strane entomologa Fakulteta agrobiotehničkih znanosti Osijek. Dobiveni rezultati pokazuju kako je američki cvrčak prisutan u svim istraživanim vinogradima, a njihov broj je značajno varirao ovisno o datumu postavljanja ploča i lokaciji vinograda. Obavljen je i ulov imaga američkog cvrčka na svim lokacijama i vinogradima, te se vrši detekcija prisutnosti fitoplazme u tijelu vektora, kao i laboratorijska analiza prikupljenih potencijalno zaraženih uzoraka vinove loze.

Na temelju prikupljenih podataka o visokoj populaciji američkog cvrčka na području grada Iloka jasno je kako je rizik od epidemijskog širenja zlatne žutice izrazito visok. Iz toga razloga tijekom svibnja i lipnja 2021. provesti će se praćenje ličinki američkog cvrčka kako bi se utvrdio optimalni trenutak primjene prvog tretiranja insekticidom s ciljem sprječavanja širenja prijenosa fitoplazme. Planirana su dva tretiranja protiv vektora. Eventualno treće tretiranje trebati će provesti s ciljem suzbijanje preostale populacije vektora koja je u vinograd dospjela doletom iz zapuštenih vinograda o čemu će se izdati jasna preporuka svim zainteresiranim proizvođačima.

Podizanje javne svijesti ključno je kako bi se efikasno suzbilo širenje štetnog organizma. Pravovremeno informiranje javnosti, prvenstveno svih vinogradara u RH, ali i šire javnosti o problemu zlatne žutice je od presudne važnosti za sprječavanje daljnjeg širenja i iskorjenjivanja zlatne žutice u zaraženim vinogradarskim područjima RH.

6.3. Proizvodnja vina

Vinske godine 2019. proizvedeno je 14.294,66 t grožđa, te 76.104,27 hl vina. Od ukupne količine proizvedenog vina 10% su crna i/ili rose vina, dok je 90% bijelih vina. Među bijelim vinima ističu se graševina kao vodeća sorta, te traminac kao sorta značajna u vinskoj tradiciji ovog kraja, a čiji uzgoj u Iloku započinje još 1710. godine i zahvaljujući posebnostima klimatsko-pedoloških uvjeta postiže iznimne rezultate sve do danas. Među crnim vinima vodeće su frankovka i cabernet sauvignon.

Prijavljena proizvodnja grožđa i vina za vinske godine 2016.* - 2019.****

VUKOVARSKO-SRIJEMSKA ŽUPANIJA	GROŽĐE (t)	VINO (hl)	BROJ PODNOSITELJA
Vinska godina 2016.	14.234,21	97.364,44	61
Vinska godina 2017.	14.164,99	93.892,91	60
Vinska godina 2018.	15.948,13	115.472,84	58
Vinska godina 2019.	14.294,66	76.104,27	59

*vinska godina 2016.(01.08.2016.-31.07.2017.)

**vinska godina 2017.(01.08.2017.-31.07.2018.)

***vinska godina 2018.(01.08.2018.-31.07.2019.)

****vinska godina 2019.(01.08.2019.-31.07.2020.)

Izvor:APPRRR, na dan 31.12.2020.

Prema količini proizvedenog vina Vukovarsko-srijemska županija je iza Osječko-baranjske i Istarske županije na trećem mjestu, a prosječna proizvodnja po jednom podnositelju u našoj županiji iznosila je 1.289,9 hl vina. U odnosu na prošlu godinu, vinske godine 2019. proizvedeno je 39.368,57 hl manje vina sa gotovo istih površina vinograda, dok je proizvodnja grožđa bila manja za 1.653,47 t.

Prijavljena proizvodnja grožđa i vina za vinsku godinu 2018.* i 2019.** po Županijama

Županija	Grožđe (t)		Vino (hl)		Broj podnositelja	
	2018.	2019.	2018.	2019.	2018.	2019.
Bjelovarsko-bilogorska	355,38	203,54	2.306,55	1.005,03	46	40
Brodsko-posavska	312,38	244,44	1.711,29	1.230,50	59	52
Dubrovačko-neretvanska	12.172,12	9.047,27	86.943,83	58.232,19	294	333
Grad Zagreb	4.172,22	2.186,22	27.099,80	13.416,07	94	79
Istarska	18.420,69	12.216,92	122.412,39	81.489,69	774	533
Karlovačka	362,57	232,81	2.198,84	1.404,22	41	33
Koprivničko-križevačka	798,48	567,99	4.956,04	3.286,21	85	72
Krapinsko-zagorska	1.548,29	1.161,18	10.208,45	7.626,63	276	244
Ličko-senjska	65,17	49,31	400,75	315,29	8	6
Međimurska	3.504,77	3.494,01	23.539,28	20.339,02	142	141
Osječko-baranjska	16.611,52	15.285,31	110.626,66	102.789,78	100	89
Požeško-slavonska	12.966,93	8.961,38	83.708,17	58.753,54	126	114
Primorsko-goranska	3.445,58	2.288,03	22.753,78	16.116,67	68	71
Sisačko-moslavačka	651,12	477,65	4.198,46	2.916,40	56	55
Splitsko-dalmatinska	4.782,79	2.927,63	28.347,24	17.921,91	501	347
Šibensko-kninska	3.580,82	2.570,00	22.291,89	14.544,04	311	273
Varaždinska	1.403,90	1.297,47	9.446,14	8.199,16	163	159
Virovitičko-podravska	1.858,06	1.254,18	11.780,55	7.879,42	58	55
Vukovarsko-srijemska	15.948,13	14.294,66	115.472,84	76.104,27	58	59
Zadarska	1.126,37	720,68	6.205,96	3.948,19	196	117
Zagrebačka	5.050,59	3.927,32	35.969,44	27.078,58	364	343
Ukupno	109.137,88	83.408,00	732.578,35	524.596,81	3.820	40

*Vinska godina 2018. (01.08.2018.-31.07.2019.)

**Vinska godina 2019. (01.08.2019.-31.07.2020.)

Izvor: APPRRR, podaci iz Vinogradarskog registra na dan 31.12.2020.

Od ukupno proizvedene količine vina 81,08 % je kategorije kvalitetnih vina (vino ZOI), dok je 6,76 % vina kategorije vrhunskih vina (vino ZOI). Veliki je udio i vina bez ZOI, koji iznosi 8,06 % od ukupno proizvedene količine vina.

Prijavljena proizvodnja vina za vinsku 2017.* i 2018.** po kategorijama kvalitete vina

Vukovarsko-srijemska županija	Vino (hl)		
	2017.*	2018.**	2019.***
Vrhunsko vino KZP (vino ZOI)	3.373,06	4.499,15	5.143,95
Kvalitetno vino (vino ZOI)	68.632,91	65.959,45	61.702,25
Sortno vino bez ZOI (sa oznakom sorte i berbe)	9.105,99	33.350,57	3.126,00
Vino bez ZOI	12.780,95	11.353,67	6.132,07
Ostalo vino	0,00	310,00	0,00
Ukupno (hl)	93.892,91	115.472,84	76.104,27

*Vinska godina 2017. (01.08.2017.-31.07.2018.), **Vinska godina 2018. (01.08.2018.-31.07.2019.)

***Vinska godina 2019. (01.08.2019.-31.07.2020.)

Izvor: APPRRR, Vinogradarski registar na dan 31.12.2020.

Prijavljene zalihe vina na dan 31.07.2020. iznosile su 99.972,42 hl, što je za 31,3 % više od ukupno prijavljene proizvedene količine vina u toj godini (berba 2019.), a koja je iznosila 76.104,27 hl. U odnosu na isto razdoblje 2019. godine zalihe vina veće su za čak

460.545 litara vina, što je odraz situacije uzrokovane pandemijom COVID 19 i mjerama koje uzrokovale pad prometa i potrošnje vina.

Zalihe vina kod proizvođača VSŽ na dan 31.07.2020.

KATEGORIJA VINA	ZALIHE PROIZVOĐAČA (VINO) NA DAN 31.07.2019. (hl)	ZALIHE PROIZVOĐAČA (VINO) NA DAN 31.07.2020. (hl)
VRHUNSKO VINO KZP – CRNO/ROSE	2.155,26	2.405,25
VRHUNSKO VINO KZP - BIJELO	3.267,02	3.679,34
KVALITETNO VINO KZP – CRNO/ROSE	12.505,15	13.026,87
KVALITETNO VINO KZP - BIJELO	45.233,39	47.402,58
SORTNO VINO – CRNO/ROSE	96,50	140,48
SORTNO VINO - BIJELO	12.768,64	10.045,59
VINO BEZ ZOI – CRNO/ROSE	6.836,54	8.809,46
VINO BEZ ZOI - BIJELO	10.946,27	14.373,33
OSTALO VINO – CRNO/ROSE	455,49	49,32
OSTALO VINO - BIJELO	1.102,71	40,20
UKUPNO	95.366,97	99.972,42

Izvor: APPRRR, Vinogradarski registar, na dan 31.07.2020.

6.4. Proizvodnja stolnoga grožđa

U našoj županiji proizvodnja stolnoga grožđa slabo je zastupljena. Stolne sorte grožđa uzgajaju se na svega 10-tak ha. Klimatski uvjeti na ovom području nisu optimalni za intenzivan uzgoj stolnog grožđa.

Na području podregije Hrvatsko Podunavlje, koje obuhvaća vinogorja Srijem, Erdut i Baranja, u Vinogradarskom registru upisano je 43,76 ha vinograda zasađenih stolnim sortama grožđa. Te površine predstavljaju 15,5 % ukupnih površina pod stolnim grožđem na području Hrvatske, a od sorti stolnog grožđa najviše se uzgajaju sorte Muškati hamburg (13,2 ha), Cardinal crveni (10,35 ha) i Plemenka bijela (9,23 ha) (Izvor: "Proizvodnja stolnog grožđa"; Karoglan, Osrečak, Andabaka, Brodski).

6.5. Prerada – podrumski kapaciteti

Vinogradari i vinari na području Vukovarsko-srijemske županije imaju adekvatne uvjete za preradu grožđa i proizvodnju i čuvanje vina. Zahvaljujući ulaganjima kroz Nacionalni program pomoći sektoru vina 2014.-2018., te za 2019.-2023., znatno su povećani podrumski kapaciteti te se grade nove odnosno dograđuju postojeće vinarije i opremaju suvremenijom opremom i strojevima. Konstantno se unapređuje kvaliteta kako procesa proizvodnje vina tako i samog proizvoda.

6.6. Nacionalni program pomoći sektoru vina za razdoblje 2019.-2023.

03. siječnja 2019. godine usvojen je Nacionalni program pomoći sektoru vina za naredno razdoblje, od 2019. do 2023. godine. U narednom razdoblju Nacionalni program pomoći sektoru vina provodit će se kroz četiri mjere: Informiranje u državama članicama, Promidžba na tržištima trećih zemalja, Restrukturiranje i konverzija vinograda, te Ulaganja. Uvedena je nova mjera, Informiranje u državama članicama, s intenzitetom potpore od 80% od razine maksimalno prihvatljivih troškova. Kako bi se sredstva predviđena programom iskoristila bolje nego u prethodnom programskom razdoblju, novi Program je prilagođen potrebama vinara i vinogradara, te je administrativno rasterećen. U mjeri Restrukturiranje i

konverzija vinograda povećan je intenzitet potpore sa dosadašnjih 50% na 75% od razine maksimalno prihvatljivih troškova, uvedena je nadoknada gubitka dohotka za iskrčene vinograde u razdoblju od 3 godine, te mogućnost pokriva troškova tzv. doprinosa u naravi kojim se korisniku nadoknađuje vrijednost izvršenih poslova u projektu koje je sam proveo, što prije nije bilo moguće. U svim mjerama, a s ciljem bržeg protoka financijskih sredstava u projektu, uvedena je isplata potpore po pojedinim provedenim aktivnostima u projektu, a ograničit će se mogućnost višekratnih prolongacija projekta.

Putem Nacionalnog programa pomoći sektoru vina za razdoblje od 2019.-2023. potporu je tijekom 2019. i 2020. godine u Vukovarsko-srijemskoj županiji ostvarilo ukupno 12 korisnika. Kroz mjeru Ulaganja u vinarije i marketing vina potporu je ostvarilo 5 vinarija ukupne vrijednosti 1.850.050,68 HRK. Jedna vinarija ostvarila je potporu u vrijednosti 107.823,38 HRK kroz mjeru Promidžba vina na tržištima trećih zemalja, dok je 6 korisnika ostvarilo potporu za mjeru Restrukturiranje i konverzija vinograda, a čija vrijednost potpore iznosi 10.120.289,50 HRK.

MJERA	BROJ KORISNIKA	UKUPNA VRIJEDNOST PROJEKTA (HRK)	IZNOS ODOBRENE POTPORE (HRK)	IZNOS ISPLAĆENE POTPORE (HRK)
ULAGANJE U VINARIJE I MARKETING VINA	5	4.854.797,69	1.850.050,68	60.800,00
PROMIDŽBA VINA NA TRŽIŠTIMA TREĆIH ZEMALJA	1	134.779,23	107.823,38	0,00
RESTRUKTURIRANJE I KONVERZIJA VINOGRADA	6	9.112.520,81	10.120.289,50	2.084.390,14
INFORMIRANJE U DRŽAVAMA ČLANICAMA	0	0,00	0,00	0,00

Uslijed velikih tržišnih poremećaja uvjetovanih pojavom pandemije bolesti COVID – 19 Europska Komisija je donijela niz uredbi kojima se mijenjaju postojeće mogućnosti programiranja mjera u okviru Nacionalnih programa potpore sektoru vina. Na temelju toga Ministarstvo poljoprivrede pripremio je Izmjene i dopune Nacionalnog programa pomoći sektoru vina za razdoblje od 2019. do 2023. godine nakon što je s predstavnicima proizvođača iz sektora vina raspravilo mogućnosti koje je Europska Komisija ponudila državama članicama donošenjem niza uredbi kojima se mijenjaju ili dopunjuju postojeće mogućnosti programiranja mjera u okviru Nacionalnih programa potpore sektoru vina s ciljem pružanja pomoći vinarima za saniranje šteta nastalih uslijed poremećaja tržišta vina kao posljedice pojave pandemije bolesti COVID–19. U sklopu Izmjena i dopuna Nacionalnog programa pomoći sektoru vina za razdoblje od 2019. do 2023. godine donesene su dvije interventne mjere:

1. Destilacija vina u kriznim slučajevima kroz koju je bilo moguće ostvarivanje potpore proizvođaču vina za vino isporučeno na destilaciju odobrenom destilateru. Kvota vina za destilaciju za koju se dodjeljivala potpora je 6.500.000 litara, a ukupni iznos potpore u mjeri iznosio je 38,3 milijuna kuna;
2. Potpora za krizno skladištenje vina kojom se proizvođača vina stimuliralo da svoje zalihe vina ne stavlja na tržište određeno vrijeme, čime se smanjuje ponuda i održava cijena. Kvota vina za skladištenje za koju se dodjeljivala potpora je 2.770.000 litara, a ukupan iznos potpore u mjeri iznosio je 5 milijuna kuna.

Destilacija vina u kriznim slučajevima odobrena je za 8 proizvođača vina s područja Vukovarsko-srijemske županije i utvrđena im je kvota vina za destilaciju od ukupno 1.466.884 litara, dok su Potporu za krizno skladištenje vina ostvarila 2 proizvođača vina s kvotom vina od 58.923 litara.

Osim navedenih novih mjera Izmjenama i dopunama Nacionalnog programa omogućeno je povećanje intenziteta potpore za projekte koji će se u natječajima

odobriti u razdoblju trajanja bolesti COVID-19, odnosno nakon stupanja na snagu uredbe i to u mjeri Ulaganja u vinarije i marketing vina s 50% na 60% i mjeri Restrukturiranje i konverzija vinograda sa 70% na 80%.

7. JESENSKA SJETVA 2020. GODINE

Kakva će biti struktura jesenske sjetve odnosno zastupljenost zasijanih jesenskih kultura treba promatrati kroz klimatske uvjete koji su vladali tijekom sjetvenih rokova u jesen 2020. U tom periodu su izostale očekivane padaline i to u 9. i 11. mjesecu tako da se sama priprema tla za sjetvu odvijala u nešto otežanim uvjetima. Naime, teško je bilo uskladiti osnovnu obradu tla i sjetvenu pripremu tako da se dosta poljoprivrednika nije odlučivalo za primjenu oranja i kasnije finu pripremu tla, već su primijenili reduciranu obradu tla. Ova tehnologija u prvim rokovima sjetve je dala zadovoljavajuće rezultate što je uvelike ovisilo o količini padalina u tom razdoblju tako da su ti usjevi imali dobar i ponik i sklop. U 10. mjesecu su pale značajne količine padalina (30 litara iznad prosjeka) i to dobro raspoređene pa se moglo pristupiti klasičnoj obradi tla i sjetvi. Primjena ovakvog načina sjetve nastavljena je do okončanja optimalnih rokova jesenske sjetve svih ozimih kultura.

U strukturi jesenske sjetve dominantno mjesto uvijek zauzima pšenica i to s oko 62,56 %, dok preostali dio od oko 25,23 % zauzimaju pivarski i stočni ječam, zatim uljana repica s 11,09 %, dok zob i triticale čine tek 1,12 % od ukupno zasijanih površina. Iz priložene tablice može se vidjeti da je uljana repica imala značajan porast zasijanosti u 2016. i 2017. godini i da se sve više uklapa u plodored jesenske sjetve. Što se tiče stočnog i pivarskog ječma može se reći da se povećanje odnosi samo na pivarski ječam zbog dobrih i stabilnih uvjeta otkupa ove kulture. Zob i triticale kao izrazito stočna hrana na najnižoj su razini s tek 1,12 % što nam govori da nema potrebe za ovom proizvodnjom iz već poznatog razloga, a taj je da nam je stočarstvo na vrlo niskoj razini.

Kako dugi niz godina pratimo ovu tematiku temeljenu na višegodišnjem iskustvu procjenjujemo da površine ovogodišnje jesenske sjetve odstupaju za oko 2.000 hektara u odnosu na prethodnu godinu. Pretpostavlja se da je najveće povećanje bilo kod pšenice i stočnog ječma. Kao glavni razlog tomu smatra se plodored i stabilizacija prinosa i otkupnih cijena za sve kulture jesenske sjetve.

Prikaz strukture jesenske sjetve ozimih usjeva

r.b r.	kultura	zasijano po godinama											
		2015.		2016.		2017.		2018.		2019.		2020. procjena	
		ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
1.	pšenica	33.089	69,26	24.610	58,17	28.680	60,50	29.057	63,13	29.553	61,93	31.000	62,56
2.	pivski ječam	8.221	17,21	9.029	21,34	8.260	17,43	9.418	20,47	12.272	25,72	12.500	25,23
3.	stočni ječam												
4.	triticale	764	1,60	601	1,42	570	1,20	453	0,98	328	0,62	400	0,81
5.	zob	256	0,54	217	0,52	79	0,17	153	0,33	131	0,27	150	0,31
6.	uljana repica	5.446	11,39	7.850	18,55	9.814	20,70	6.943	15,09	5.439	11,39	5.500	11,09
	UKUPNO	47.776		42.307		47.403		46.024		47.723		49.550	

Izvor : Agencija za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, procjena Odjela

Kako smo prethodno već spomenuli i obrazložili klimatske uvjete u ljetnim mjesecima i ispodprosječne padaline u 9. mjesecu, nije došlo je do stvaranja dobrih preduvjeta za kvalitetnu obradu tla tako da je sjetvena priprema za uljanu repicu obavljena u nepovoljnim uvjetima jer su u tom periodu izostale potrebne padaline tako da je i sjetva obavljena pretežito u suho tlo koje nije dobilo potrebnu količinu vlage za nicanje. Samo su rijetki uspjeli u pripremi sačuvati vlagu i u takvo tlo obaviti sjetvu koja je kasnije i kvalitetno

ponikla. Ostali su dobili značajnije obroke padalina u 10. mjesecu dobro raspoređene tako da se može reći da je sjetva uljane repice ove godine gotovo svima uspjela. Što se tiče uzrasta i stanja uljane repice u kojim je ušla u zimski period može se reći da je zadovoljavajuće. Srećom zima nije bila jaka pa su usjevi uljane repice dobro podnijeli niske zimske temperature te je sklop biljaka ostao nedirnut tako da će proljeće uljana repica dočekati u dobroj kondiciji i spremna za vegetaciju i ostvarivanje kvalitetnih prinosa.

Povoljni agroklimatski uvjeti su značajno utjecali na pravovremeno skidanje predkultura kao što su soja, suncokret i šećerna repa nakon čega je ostalo dovoljno vremena za primjenu svih agrotehničkih mjera u provedbi sjetve pšenice i ječma tako da je najvećim dijelom obavljena u optimalnim agrotehničkim rokovima.

Za ovu jesensku sjetvu može se slobodno reći da je jedna od najpovoljnijih i najuspješnijih jer su gotovo sve pšenice i ječmovi zasijani u optimalnim rokovima i imaju zadovoljavajući sklop i kondiciju s kojom su ušli u zimu. Obrada tla i sama sjetva je obavljena uz minimalne napore, a uz najmanji utrošak energije i remena. Za ovako dobro obavljenu sjetvu najzaslužnije su iznadprosječne padaline u 10 mjesecu – 30 mm više od prosjeka, a ujedno su bile i dobro raspoređene i nisu otežavale obavljanje sjetve.

Tijekom sjetve je bila osigurana dovoljna količina kvalitetnog sjemena od strane sjemenarskih kuća, no potrebno je napomenuti da je još uvijek prisutno dosta domaćeg sjemena iz vlastite proizvodnje koje nije dorađeno i zaštićeno od bolesti i štetnika. Na ovu pojavu je značajno utjecala niska otkupna cijena merkantilne pšenice kojoj je „kumovao“ Kodeks o otkupu žitarica i uljarica, a s druge strane preskupa sjemenska roba koja je i upitne kvalitete kod pojedinih sjemenarskih kuća.

Što se tiče prezimljenja pšenice i ostalih žitarica, možemo reći da se sada gotovo sve nalaze u zadovoljavajućem stanju, a to znači da su sklopovi uslijed blage i vlažne zime solidno popunjeni i da će se s ciljanom i pravovremenom prihranom dovesti u obećavajuće stanje.

Ako u preostalom vegetacijskom razdoblju do žetve budu vladali povoljni klimatski uvjeti te se primijenile sve potrebne agrotehničke mjere, ova godina može obećavati i iznadprosječne rezultate. Za ostvarenje vrhunskih rezultata biti će potrebni izuzetno povoljni klimatski uvjeti i optimalne padaline koje se u pravilu ne poklope s potrebama biljaka u fazama razvoja koje definiraju vrhunske rezultate.

Na kraju se može zaključiti da su gotovo sve zasijane površine pod pšenicom i ostalim jesenskim kulturama u zadovoljavajućem stanju.

8. PRIRODNE NEPOGODE U 2020. GODINI

Poljoprivredne površine županije u 2020. godini nije zahvatila niti jedna elementarna nepogoda tako da Županijsko povjerenstvo za procjenu šteta od elementarnih nepogoda nije imalo značajnijeg posla osim redovne administrativne pripreme i obavještanja JLS o postupcima i prijavi šteta od strane istih.

Pregled elementarnih nepogoda od 2005. – 2020. godine

godina	broj prijava štete	površina na kojoj je nastala šteta u ha	vrsta elementarne nepogode	zahvaćeno područje	procijenjena šteta u kunama	isplaćena šteta iz državnoga proračuna u kunama
2005.	4.818 fizičke osobe, 98 pravne osobe	60.161	ledotuča, izmrzavanje, i olujno nevrijeme (5 EN)	cijelo područje VSŽ	146.843.005,20	75.667,00
2006.	2.307 od strane fizičkih i 71 od strane pravnih osoba	28.810	prekomjerna količina oborina (2 EN)	cijelo područje VSŽ	53.003.630,76	886.178,00
2007.	4.734 od strane fizičkih i 179 od strane pravnih osoba	80.968	suša i ledotuča (4 EN)	cijelo područje VSŽ Cerna, Bošnjaci, Markušica, Tordinci, Drenovci, Vrbanja	231.802.156,41	17.076.550,32
2008.	82 fizičke osobe	704.501 3.085 stabala voća	ledotuča (1 EN)	Bošnjaci	2.179.146,90	106.708,00
2009.	98 fizičkih osoba i 2 pravne osobe	925,5848	ledotuča (2 EN)	Tompojevci Lovas Tovarnik	5.884.742,69	142.354,00
2010.	4012 fizičkih i 170 pravnih osoba	82.934,3003	prekomjerna količina oborina i ledotuča (3 EN)	cijelo područje VSŽ	203.438.663,89	43.618.358,39
2011.	5114 fizičkih i 416 pravnih osoba	101.552,1481 1750 stabala 601.678 kg/stablu 2.133.346 kg/trsu	mraz, ledotuča i suša (8 EN)	cijelo područje VSŽ	282.204.676,29	1.040.419,11 (štete veće od 60 %)
2012.	5922 fizičkih i 302 pravne osobe	2.132.528 kg/stablu 9.386.208 kg/trsu 69.772 t/ha	mraz, ledotuča, oluj nonevrijeme, suša (4 EN)	cijelo područje VSŽ	523.569.792,42	-
2013.	114 fizičkih i 2 pravne osobe	1.245,8902 136.732 kg /stablu 17.875 kg/trsu	ledotuča, olujno nevrijeme	Jarmina Markušica Tordinci	5.683.270,61	452.994,00
2014.	3.746 fizičkih i 127 pravnih osoba	72.194 60.385 stabala/trsova	poplava tuča (2 EN)	cijelo područje VSŽ Tovarnik	329.468.859,37	13.991.188,00
2015.	4.637 fizičkih i 152 pravnih osoba	342.112 stabala 700 šumskih sadnica	suša	cijelo područje VSŽ	349.576.701,89	-
2016.	587 fizičkih i 17 pravnih osoba	199.989 stabala 545.055,61	tuča, olujni i orkanski vjetar (6 EN)	Tovarnik, Tordinci, Trpinja, Borovo, Vođinci, Jarmina, Markušica	32.757.640,36	-
2017.	3.033 fizičkih i 110 pravnih osoba	587.478 stabala 220.000 četinjača 49.774,21	tuča, olujni i orkanski vjetar, suša (4 EN)	cijelo područje VSŽ	218.111.857,06	8.686.431,00
2018.	0	0	0	0	0	0
2019.	3.015 fizičkih i 68 pravnih	107.691 stabala i 600 ostalih listača 12.581,86b ha	olujni i orkanski vjetar, tuča (2 EN)	Drenovci, Gunja, Stari Mikanovci, Borovo, Cerna, Tordinci, Trpinja, Vrbanja	142.815.301,07	3.938.386,79
2020.	0	0	0	0	0	0

9. PRENAMJENA POLJOPRIVREDNOG ZEMLJIŠTA

Temeljem Zakona o poljoprivrednom zemljištu (Narodne novine br. 20/18, 115/18 i 98/19) provode se upravni postupci za utvrđivanje naknade za prenamjenu poljoprivrednog zemljišta. Zakon jasno propisuje što je to poljoprivredno zemljište i u kojim slučajevima se isto, ako se vrši prenamjena, oslobađa naplate ili se naplaćuje.

Upravni postupci za prenamjenu provode se po službenoj dužnosti temeljem dostavljenih Građevinskih dozvola i/ili Rješenja o izvedenom stanju.

Tijekom 2020. godine Upravni odjel za poljoprivredu proveo je ukupno 678 predmeta za utvrđivanje naknade, te donio 120 rješenja za oslobađanje, 9 rješenja o naplati i 549 rješenja o obustavi jer je riječ o već prenamijenjenom zemljištu.

Člankom 23 i 24. Zakona o poljoprivrednom zemljištu precizirana je visina naplate ovisno o tome o kakvom se zemljištu radi, da li je riječ o zemljištu unutar ili izvan građevinske zone i kvaliteti zemljišta.

Članak 23. Zakona o poljoprivrednom zemljištu kaže da se plaća jednokratna naknada za promjenu namjene poljoprivrednog zemljišta prema površini građevinske čestice utvrđene temeljem izvršnog akta kojim se odobrava građenje, odnosno prema površini zemljišta ispod ozakonjene zgrade. Promjena namjene poljoprivrednog zemljišta smatra se i eksploatacija mineralnih sirovina, odlagališta otpada, izgradnja sportskih terena, kampova i objekata. Nadalje člankom 24. navedenog Zakona za poljoprivredno zemljište koje se nalazi izvan granica građevinskog područja, a naknadno je obuhvaćeno građevinskim granicama građevinskog područja visina naknade određuje se u iznosu od 50% prosječne vrijednosti tog zemljišta. Za osobito vrijedno poljoprivredno zemljište (P 1) i vrijedno zemljište (P 2) koje je izvan granica građevinskog područja , a naknadno se izmjenom prostornog plana nađe unutar građevinskog područja visina naknade je u iznosu od 70% prosječne vrijednosti tog zemljišta.

Kada je poljoprivredno zemljište (P1 i P2), unutar građevinskog područja na kojemu je dopuštena gradnja visina naknade je 5 % od prosječne vrijednosti tog zemljišta. Za sva ostala poljoprivredna zemljišta naknada se naplaćuje u visini 25 % prosječne vrijednosti tog zemljišta.

U 2020. godini na prostoru Vukovarsko-srijemske županije prenamijenjeno je 100.741,00 m² poljoprivrednog zemljišta, od čega je oslobođeno plaćanja 81.385,00 m², a naplaćeno za 19.356,00 m² poljoprivrednog zemljišta 31.429,49 kn.

Zakon o poljoprivrednom zemljištu člankom 26. precizira slučajeve oslobađanja naknade za prenamjenu poljoprivrednog zemljišta u slijedećim slučajevima:

- ako građevine služe za obranu od poplava i sustava za melioracijsku infrastrukturu, građevina za obranu od poplava, korištenju voda, navodnjavanja i sl.,
- ako se grade objekti namijenjeni isključivo za poljoprivrednu djelatnost, preradu poljoprivrednih proizvoda, prodaju vlastitih poljoprivrednih proizvoda i pružanje turističkih usluga na vlastitom poljoprivrednom gospodarstvu,
- gradnja prometne infrastrukture,
- izgradnja komunalne infrastrukture,
- izgradnja objekata javne namjene uništenih u oružanoj agresiji na RH, te stanovi i kuće stradalnika i branitelja u Domovinskom ratu,
- građevine za znanstveno- nastavne djelatnosti, zdravstvene i socijalne ustanove čiji je osnivač RH,
- gradnja stambenih objekata do 400 m² bruto površine unutar građevinskog područja, ,
- gradnja objekata u poslovnoj zoni ako je investitor JLS ili JRS i

-izgradnja objekata poticajne stanogradnje. Ako pogledamo strukturu objekata u Vukovarsko- srijemskoj županiji koji su oslobođeni plaćanja naknade za prenamjenu poljoprivrednog zemljišta (članak 26. Zakona o poljoprivrednom zemljištu) onda to izgleda kako slijedi:

1. Gospodarske građevine u funkciji poljoprivrede.....	13.140 m ²
2. Prometna infrastruktura.....	6.058 m ²
3. Komunalna infrastruktura.....	1.113 m ²
4. Stambena gradnja do 400 m2	61.074 m ²
UKUPNO.....	81.358 m ²

Na prostoru Vukovarsko-srijemske županije područja koja su od posebne državne skrbi (bivša Općina Vukovar i dio bivše Općine Vinkovci) prenamjena je u najvećoj mjeri riješena kroz proces obnove.